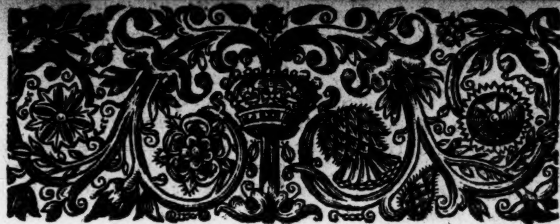
ΟΡΘΟΤΟΝΙΑ,
SIVE
TRACTATUS
DE GRÆCIS
NOVI TESTAMENTI
ACCENTIBUS.

Cui etiam, nè ſolus in lucem prodiret, (utì comitem) appoſuimus IDEAM Græcarum *N.T.* DIALECTORUM.

AUTORE
GEORGIO PASORE.

LONDINI,
Excudebat *Jacobus Junius*, impenſis *Richardi Whittakeri.* M.DC.XLIV.

DE GRÆCIS *NOVI TESTAMENTI* ACCENTIBUS.

1. Accentus ab Hebræis dicuntur טְעָמִים h.e. sapores, quod oratio sine iis insulsa videatur, & inconcinna: unde liquet, notitiam eorum ad exquisitam Græcarum dictionum pronuntiationem esse admodum necessariam.

2. Et sacræ Novi Testamenti tabulæ, ab ipsis Apostolis Græcè exaratæ tanti à nobis fieri debent, ut vel minima ejus punctula non prætereunda esse, meritò statuamus.

3. Nonnulli nimis oscitanter & mendosè Græca ediderunt, quorum incuria à Christiano magistratu fuisset coërcenda. Reip. enim Christianæ maximè interest, ut Græcus Novi Testamenti textus quàm emendatissimis describatur typis. Viri doctissimi & Græcarum literarum peritissimi vel ab ultimis terris, liberalissimis principum sumptibus essent evocandi, qui tam præclaro præessent operi. Judæi sanctorum Patriarcharum posteri præposteri, & fæces sanctæ illius gentis, hîc (pro dolor) suâ nos vincunt industriâ, nulli operæ, nullis parcentes sumptibus.

4. *Accentus Græcè dicitur* προσῳδία, ex πρὸς ad, & ᾠδὴ cantus, *quod accentu vox veluti accinatur.* item τόνος ου ὁ, *vocis intentio*, à verbo τείνω *tendo.* Fut. τενῶ. P. τέτακα. præt. pass. τέταμαι. præt. med. τέτονα.

5. *Sunt verò accentus tres, acutus* ´, *gravis* `, *circumflexus* ῀. (προσῳδία ὀξεῖα, βαρεῖα καὶ περισπωμένη.)

6. *Acutus tres occupat sedes,*

nempe, syllabam ultimam, penultimam & antepenultimam. (τὴν λήγουσαν, παραλήγουσαν, ἢ προπαραλήγουσαν) *ut*, Apoc. 17. 14. Κύριος Κυρίων ἐστί. *Gravis afficit solam ultimam*, Johan. 7. v. 24. Μὴ κατ' ὄψιν κρίνετε. Hic in μὴ est accentus gravis.

7. *Circumflexus verò locum habet in sola ultima & penultima:* ut Ephes. 1. 23. ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ. Hic in ἐστὶ τὸ sunt duo graves; in σῶμα αὐτοῦ sunt duo circumflexi, Prov. 8. 17. τοὺς ἐμὲ φιλοῦντας ἀγαπῶ, diligentes me diligo.

8. Excipe hic οὗτινος cujusnam, ᾧτινι cuinam, οἷστισι quibusnam, &c. quæ, perinde ac si non essent composita, accentum retinent articul. οὗ ᾧ οἷς, &c. Sic τοῖσδεσι & τοῖσδεσσι pro τοῖσδε.

9. *Vocabulum accentu* acuto *in fine notatum vocatur* ὀξύτονον (ex ὀξὺς εῖα ύ. acutus, & τόνος intentio:) in penultima παροξύτονον, Latinè penacutum: in antepenultima προπαροξύτονον. Vocabulum gravi in fine notatum vocatur βαρύτονον (ex βαρὺς εῖα ύ.)

10. *Vocabulum quod in ultima circumflexum habet, dicitur* περισπώμενον (pro περισπαόμενον. σπάω ῶ *trabo, flecto,* περισπάω *circumflecto.) Quod in penultima,* προπερισπώμενον.

11. *Omnis* acutus *in fine vocis, fit* gravis *in orationis contextu; quod ipsum quoque in pronuntiatione non est negligendum :* ut Roman. 2. vers. 16. Θεὸς κρινεῖ τὰ κρυπτὰ τῶν ἀνθρώπων, Deus judicabit occulta hominum. Hic ultima in Θεὸς, item τὰ κρυπτὰ non sunt acutè proferenda; ita tamen, ut syllaba, in qua est accentus, præ aliis audiatur. è contrario, Joh. 20. 28. ὁ Θεός μου, *Deus meus.* Hic ultima in Θεὸς est acutè & elatè enuntianda.

12. *Quamvis verò omnis* acutus *in fine vocis, in ipsa orationis serie abeat in gravem, tamen in fine sententiæ manet acutus,* ut 2 Thes. 4. 5. καθάπερ τὰ ἔθνη τὰ μὴ εἰδότα τὸν Θεόν· sicut gentes, quæ non noverunt Deum. Hic ultima in Θεὸν est acutè proferenda.

13. *Accentus ergo* gravis *est* acuti *vicarius in contextu, nec eum extra orationis seriem usquam ostenderis.* Latiori sensu *omnis syllaba in fine quæ non* acuto *aut* circumflexo *notata* est, *dicitur* barytona. *Hinc* τύπτω *Grammaticis est conjugationis barytonæ, quia ultima* gravi *accentu affectâ judicatur.*

14. *Sicut Latini in accentibus penultimæ syllabæ, ita Græci ultimæ habere solent rationem.* Sic Græcè εἴδωλον, Latinè *idólum.* Græcè παράσιτος, Latinè *parasítus.* Græcè εἰκόνες, Latinè *ícones.* Græcè Φιλοσοφία, Latinè *Philosóphia.* Græcè Θεολόγος, Latinè *Theólogus.* Græcè ναύκληρος, Latinè *nauclérus.* Græcè Ἐκκλησία, Latinè *Ecclésia.* Græcè παράκλητος, Latinè *paraclétus.*

15. *Dictio Græca unum naturâ habet accentum. Si itaque in serie orationis duo occurrant, unus est genuinus, alter adventitius.*

16. *Voculæ*

16. *Voculæ tamen ἄτονοι sunt,* εἰ, εἰς, ἐς, ἐν, ὁ, ἡ, ὡς, ἐ, ἐκ, ἐχ, ἐκ, ἐξ.

17. *At in fine cujuscunq; distinctionis ἐ accentu acuto notatur :* ut Mat. 13. 29. ὁ δὲ ἔφη, ἔ. ille verò dixit, Non : Hic ἔ in fine coli acuitur. Joh. 21. 5. ἀπεκείθησαν αὐτῷ, ἔ. responderunt ei, Non. Exod. 17. 7. εἰ ἔςι Κύριος ἐν ἡμῖν. ἢ ἔ ; estne Dominus inter nos, an non ? Hic ἐςι post εἰ accentum habet in prima. Vide infra num. 133.

De singulorum verò accentuum sedibus sequentes regulæ notentur.

18. *Dictio monosyllaba contracta circumflectitur:* ut φῶς pro φάος lumen, νῦς pro νόος mens, γῆ pro γέα terra. Sic σπῶ ex σπάω traho. πνεῖ pro πνέει flat, μῦ pro μέο mei. *Monosyllaba brevis vel etiam longa* (non contracta) *acuitur*, ut ὅς qui, ἅλς sal, μὴ nè. At νῦν nunc, περισπᾶται. & δᾶς tæda, fax (contract. pro δαῒς) ὀξύνεται.

19. *Etiam polysyllaba circumflectit syllabam contractam :* ut συκῆ pro συκέη ficus, Luc. 13. 7. ἡμῶν pro ἡμέων nostri, ἡμεῖς pro ἡμέες nos, ἐμῦ pro ἐμέο mei, ut Ionismus demonstrat. ἀγαπῶ pro ἀγαπάω Johan. 4. 21. ὁ ἀγαπῶν (pro ἀγαπάων) τὸν Θεὸν, ἀγαπᾷ (pro ἀγαπάει) καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῦ, qui diligit Deum, diligit etiam fratrem suum. At Ephes. 5. 33. in ἀγαπάτω pro ἀγαπαέτω, etiamsi κρᾶσις sit, α non circumflectitur ob ultimam longam.

20. *Dissyllaba priorem naturâ longam* (si tonum habeant) *sequente brevi circumflectunt:* ut σῶμα corpus, ἧλος clavus, οἶκος domus, γλῶσσα lingua, τεῖχος murus, κρῖνε judica, εἶδον vidi, οἶδα novi.

21. *Quædam etiam ἀνωμάλως circumflectunt penultimam longâ sequente:* ut χοῖνιξ chœnix, Apoc. 6. 6. ἆυλαξ sulcus, φῆλιξ Felix, Act. 24. 3. At κήρυξ præco 1 Timoth. 2. 7. θώραξ thorax, &c. regulam sequuntur.

22. *In polysyllabis ultima existente longâ acuitur penultima, ut cum brevis est antepenultima:* ut Actor. 5. 4. ἐκ ἐψεύσω ἀνθρώποις, non mentitus es hominibus. Mat. 27. 57. ἄνθρωπος πλέσιος homo dives.

23. *Excipiuntur hic* [1]) *genitivi Ionici, ut* Αἰνείεω pro Αἰνείε. [2]) *nomina 4. declin. simplicium, quæ est declinatio Attica,* ut ἵλεως misericors, propitius. in Genit. ἵλεω, ἀνίλεως ω immisericors, Jacob. 2. 13. ἀνώγεων ω τὸ, cœnaculum. Luc. 22. v. 12. ὑπόχρεως ω ὁ debitor. [3]) *Genitivi Attici 2. declinat. contractorum,* Marc. 5. 12. πόλεων urbium, Rom. 11. 33. γνώσεως scientiæ. [4]) *Quædam composita 5. declin.* simplicium, ut κλαυσίγελως. φιλόγελως ωτος ὁ, qui facilè ridet, qui facetiis delectatur, &c. [5]) *item alia nonnulla*, ut ὀλίγος exiguus, ποικίλος varius, ἐναντίος contrarius, νυμφίος sponsus, σκορπίος scorpius : omniáq; Adject. in αλέος, ut ἀργαλέος molestus, πενθαλέος luctuosus, [6]) *verbalia in εος*. Vide infra §. 103. [7]) *Diminutiva in ισκος*, ut νεανίσκος juvenculus. [8]) *verbalia*

balia in ος, *cum nominibus è præt. medio ortis composita, quæ si activè capiantur, sunt* παροξύτονα· ut Actor. 17.18. σπερμολόγος nugator, 1 Timoth. 1.9. ἀνδροφόνος homicida, Luc. 12.42. οἰκονόμος domûs altor, qui pascit seu alit familiam. θεολόγος ὁ ὁ, qui de Deo disserit. Sic κληρονόμος hæres, μογιλάλος, qui vix fari potest.

24. *Sin passivè capiantur, ex regula acuitur antepenultima*, ut

ἰχθυοφάγος ὁ ὁ ἡ, qui vel quæ pisces edit,

ἰχθυόφαγος ὁ ὁ ἡ, qui vel quæ à piscibus editur.

Exceptionem nonnulli observant in Pindar. Olymp. Od. 6. (p. 109.) ubi λαοβόρος τιμὴ vocatur honor (τρεφόμενος ὑπὸ τοῦ λαοῦ) nutritus à populo, & alicui tributus, vel à populo celebratus. Vide Lexicon *Porti* pag. 322. Alii tamen activè accipiunt, & vertunt *honorem populi altorem.*

25. *Secus se habent verbalia in* ος *cum præpositione composita*: ut ἀπόστολος legatus, κατάσκοπος explorator, Hebr. 11.31. Sic κατάλογος enumeratio, διάλογος colloquium.

26. *Diphthongi finales* αι & οι *nullâ sequente consonâ, habentur pro brevibus*: ut Joh. 1.32. τεθέαμαι vidi, Act. 15.28. ἐπιτίθεσθαι interponere, Act. 18.15. οἱ ἔμποροι mercatores.

27. Excipe αι in 3. sing. aor. 1. act. optativi, idque ad differentiam. aor. 1. med. imperat. Verbi gratiâ, solo accentu differunt

ποιήσαι 3. sing. aor. 1. act. optat. *faciat.*

ποιῆσαι aor. 1. act. infin. *facere.*

ποίησαι 2. sing. aor. 1. med. imperat. *facito.*

Sic adv. οἴκοι *domi*, ad differentiam nominativi plur. οἶκοι *ædes.* item tertia singularis. aor. 2. act. opt. εὕροι non εὗροι. ab εὑρίσκω invenio.

28. *Particulæ* α, δυς, δυ, δι, ὁμο, ἀρτι, ἀντὶ, ὑπὸ, &c. *composita cum nominibus oxytonis accentum retrahunt*: ut πιστὸς fidelis, ἄπιστος infidelis, 1 Corinth. 6.6. τακτὸς ordinatus, ἄτακτος inordinatus, 1 Theſſ. 5. 14. νοητὸς sub intelligentiam cadens, δυσνόητος difficilis intellectu, 2 Pet. 3.16. ψυχὴ anima, δίψυχος animo duplex, Jacob. 4.8. ὁμότεχνος, qui est ejusdem artificii, Actor. 18.3. ἀντίχριστος antichristus. ὕπανδρος ὁ ἡ, quæ viro subjecta est, Rom. 7.2.

29. *Item adjectiva ex duobus adjectivis composita sunt* προπαροξύτονα· ut σοφὸς sapiens, φιλόσοφος sapientiæ studiosus. καλὸς mundus, φιλόκαλος munditiei studiosus. At legimus Act. 7.14. ἑβδομηκονταπέντε, ubi accentus manet in penultima, εὐφωνίας ἕνεκα.

30. *Sic ex duobus substantivis composita*, ναύκληρος ὁ ὁ, navis hæres. δήμαρχος populi princeps.

31. *Item ex adjectivis & substantivis composita*: ut ἑκατόνταρχος ὁ ὁ, centurio, Luc. 7. 6. *ubi* ταῦ εὐφωνίας ἕνεκα iteratur. Dicitur enim ἑκατόνταρχος pro ἑκατόναρχος.

καλόναρχ☉, ὀλίγωρ☉ ȣ ὁ ἡ, negligens, ex ὀλίγ☉ parvus, & ὤρα ας ἡ, cura. φιλόστοργ☉ ex φίλ☉ deditus, & στοργὴ ῆς ἡ, amor innatus, qualis esse solet inter consanguineos. δεκάλογ☉ q.d. δέκα λόγοι, decem verba. θεήλατ☉ ȣ ὁ ἡ, à Deo immissus, pro θεοέλατος, ubi ο ε mutantur in η.

32. *At composita cum ȣρὸς ȣ ὁ, custos, sunt ὀξύτονα*: ut οἰκȣρὸς ȣ ὁ ἡ, domûs custos. πυλωρὸς vel πυλȣρὸς ȣ ὁ ἡ, portæ custos, janitor, trix. *Eodem modo se habent composita cum* Adj. ἀγωγὸς, h.e. alliciendi vi præditus, ut ψυχαγωγὸς flexanimus, δημαγωγὸς ȣ ὁ, qui plebem quæ est bellua multorum capitum, scit flectere, quò vult. παιδαγωγὸς pædagógus, &c. *item cum nomine* ἔργον ȣ τὸ, opus, ubi ο ε contrahuntur in ȣ, ut ἀγαθȣργὸς pro ἀγαθοεργὸς beneficus. δημιȣργὸς pro δημιοεργὸς opifex publicus. θαυματȣργὸς pro θαυματοεργὸς, qui miracula edit. λειτȣργὸς pro λειτοεργὸς, publicus minister. συνεργὸς ȣ ὁ 1 Cor. 3. 9. collega. ὑπȣργὸς pro ὑποεργὸς adjútor, &c. *excipe* duo κακȣ̃ργος (pro κακόεργ☉) scelestus, & πανȣ̃ργ☉ (pro πανἸȣ̃ργος quod contractum pro πανἸόεργος, per syncopen literæ ταῦ) astutus.

33. *Secus se habent cum præpositionibus* παρὰ & περὶ *composita*: ut πάρεργ☉ præter opus, ad rem non pertinens, περίεργ☉ curiosus, &c.

Regulam sequuntur composita ex ἔχω *in* ȣχ☉ vel οχ☉ · ut ῥαβδȣ̃χ☉ ȣ ὁ, qui fasces gestat, lictor, q.d. ὁ ἔχων ῥάβδον. ἡνίοχ☉ ȣ ὁ, auriga, quasi diceres, ὁ ἔχων τὴν ἡνίαν, qui habenas capessit.

34. *Nominativi accentus manet in obliquis, nisi regula generalis impediat*: ut στεῖρα sterilis, q.d. στερρὰ firma, Luc. 1. 7. Genit. στείρας. Dat. στείρᾳ. Accus. στεῖραν. Vocat. στεῖρα. Genitivus & Dativus non retinent circumflexum ob ultimam naturâ longam. προφήτης propheta. Genit. προφήτȣ, Luc. 4. 24. Nom. pl. προφῆται, Luc. 10. 24. ex regula, vide Num. 19. 27. σῦκον ȣ τὸ, ficus fructus. in Genit σύκȣ ob ultimam longam. ῥυτὶς ῥυτίδ☉ ruga, ὄρνις ὄρνιθ☉ avis. παροψὶς, παροψίδ☉ pátina, Matth. 23. v. 25. πέλεκυς securis, ἀξίνη δίστομ☉. in Genit. πελέκεως. σφραγὶς sigillum, in Genit. σφραγῖδ☉, ob penultimam naturâ longam. μεγιστὰν, ᾶν☉. plur. μεγιστᾶνες proceres: Dativ. plur. μεγιστᾶσι. Marc. 6. ver. 21. *Accentus hic semper in eodem manet loco, etsi non idem.*

35. At δεσπότης herus, in Vocat. δέσποτα, non δεσπότα, prout dicimus ἐπιστάτης in Voc. ἐπιστάτα, Luc. 5. 5. Sic μία una, in Genit. μιᾶς. Dat. μιᾷ. ȣδεμία nulla. ȣδεμιᾶς, ȣδεμιᾷ. Sic ἀνὴρ, vir; levir seu mariti frater. Σωτὴρ Servator, πατὴρ pater: in Vocat. ὦ ἄνερ, ὦ Σῶτερ, ὦ πάτερ, ὦ δᾶερ, &c. ubi accentus retrahitur. Regulare est μήτηρ, ὦ μῆτερ.

36. *Genitivi & Dativi cujuscunque numeri in declinationibus*

parisylla-

parisyllabicis ultimam circumflectunt, si in ea accentum habuerint: ut μαθητὴς discipulus. Genitivo μαθητȣ̃. Dat. μαθητῆ. Dual. μαθηταῖν. Genit. plur. μαθητῶν. Dativo μαθηταῖς. Τιμὴ pretium, honor. ῆς, ῆ, ὰν, ῶν, αῖς. Sic ὁδὸς, ὁδȣ̃, ὁδῷ. Dual. ὁδοῖν. plur. ὁδῶν, ὁδοῖς.

37. *Excipe Genitivos singulares Atticos quartæ simplicium:* ut Ἀπολλὼς, in Gen. Ἀπολλώ, nomen viri, 1 Cor. 1. 12. Sic νεὼς, templum, Genit. νεώ.

38. *Ultima Genitivi pluralis in prima & secunda simplicium, qualiscunque etiam fuerit nominativi singularis accentus, semper circumflectitur:* ut τράπεζα mensa. Genit. pl. τραπεζῶν. πολίτης civis. Gen. pl. πολιτῶν. γλῶσσα lingua. Genit. pl. γλωσσῶν.

39. *Fœminina adject. secundæ simplicium, orta à masculinis tertiæ simplicium, genitivum pluralem parem habent suo masculino:* ut ἅγιος sanctus, ἁγίων. ἡ ἁγία sancta, Genit. plur. ἁγίων (non ἁγιῶν) sanctarum (Æolicè distinctiùs ἁγιάων.) ab ȣ̃τος αὕτη. Genit. plur. τȣ́των per omnia genera.

40. *Secus fit in adjectivis fœm. gen. quorum masculina sunt quintæ simplicium:* ut πᾶς omnis, παντὸς. πᾶσα πασῶν. ἅπας simul omnis ἅπαντος. ἅπασα in Genit. plur. ἁπασῶν. λέγων dicens, λέγοντος. f. g. λέγȣσα, gen. pl. λεγȣσῶν.

41. *Quintæ declinationis Genitivi & Dativi dissyllabi accentum sortiuntur in ultima: Nominativi verò Accusativi & Vocativi dissyllabi in priori:* ut χεὶρ manus, χειρὸς, χειρὶ, χεῖρα, χεὶρ. χεῖρε, χειροῖν. χεῖρες, χειρῶν, χερσὶ, χεῖρας, χεῖρες. ubi obiter nota χεὶρ esse gen. f. in sing. & plur. num. in duali verò etiam g. m. τὼ χεῖρε. quia mascula virtus ex robore manuum & lacertorum inprimis apparet.

42. *Eandem accentus rationem ferè imitantur etiam alia:* ut ἀνὴρ (pro Genit. ἀνέρος) ἀνδρὸς. Dativo ἀνδρί. Accus. ἄνδρα. Voc. ἄνερ. Plur. ἄνδρες, ἀνδρῶν, ἀνδράσι, ἄνδρας, ἄνδρες. Sic πατὴρ, πατρὸς, πατρὶ· at in Accus. πατέρα pro πάτρα differentiæ causâ, nè videatur nomen πάτρα ας ἡ, patria. Et μήτηρ mater, μητρὸς, μητρὶ· at in Accusat. μητέρα, ut distinguatur à nomine μήτρα ας ἡ matrix. γαστὴρ venter, in Accusat. γαστέρα tantùm, ut discriminetur à γάστρα ας ἡ, vas amplum ventruosum. Item γυνὴ mulier. γυναικὸς, γυναικὶ, γυναῖκα, γύναι. Dual. γυναῖκε, γυναικοῖν. Pl. γυναῖκες, γυναικῶν, γυναιξὶ, γυναῖκας, γυναῖκες. θυγάτηρ filia, θυγατρὸς, θυγατρί, θυγατέρα, θύγατερ. Dual. θυγατέρε, θυγατέροιν. Plural. θυγατέρες, θυγατρῶν, θυγατράσι, θυγατέρας, θυγατέρες. Homerus, θυγατέρα ἥν, filiam suam.

43. *Excipiuntur participia,* ὢν ens, ὄντος, ὄντι, ὄντα, ὤν. Dual. ὄντε, ὄντοιν. Pl. ὄντες, ὄντων, ȣ̃σι, ὄντας, ὄντες. Sic part. aorist. 2. activi θεὶς qui posuit, θέντος. στὰς, qui stetit, στάντος· γνȣ̀ς, qui

cognovit,

cognovit, γνόντος· δὲς, qui dedit, δόντος· φύς, qui natus est, φύντος, &c.

44. *Excipiuntur præterea hi Genitivi plurales*, πάντων, à nomine πᾶς omnis. παίδων (pro παίδων à παῖς puer) (pro quo quoque πάϊς dicitur dialysi poëticâ:) item φώτων, Jacob. 1. 17. à nomine φῶς lumen, ut distinguatur à Genitivo plurali φωτῶν, à nomine φὼς vir. item ὤτων aurium, ab ὂς auris, ut discernatur ab ὠτὸς τοῦ ὁ, quod est nomen avis. λύκων ὤτων κρατῶ, lupum auribus teneo. Prov. Sic Τρώων, δμώων, à nomine Τρὼς Trojanus, δμὼς servus, ut discernantur à genitivis Τρωῶν, δμωῶν, quorum nominativi singulares sunt parisyllabi, Τρωὸς τοῦ ὁ Trojanus, δμωὸς τοῦ ὁ servus. Sic πᾶσι, pro πασὶ omnibus, nè videatur fluxisse à voce Πᾶν Πανός Pan, idolum. pl. Πᾶνες Πανῶν Πασί. Sic κῆρ (pro κέαρ αρος τὸ) κῆρος τὸ *cor*. ad differentiam vocis κὴρ κηρὸς ἡ, *fatum*. ἦρ ἦρος τὸ (pro ἔαρ αρος τὸ) *ver*, ob solam contractionem.

45. *Excipitur etiam* τίς, *quis*, ἐρωτηματικὸν, hoc est, *interrogativum*, quod sic declinatur:

Τίς *quis*, τίνος, τίνι, τίνα.
τίνε, τίνοιν.
τίνες, τίνων, τίσι, τίνας.

Johan. 6. 68. πρὸς τίνα ἀπελευσόμεθα; ad quemnam abituri essemus? item quoties τίνος vertitur *cujus* & non *alicujus*, licet non sit interrogativum reipsâ, sed tantùm potestate, ut Johan. 19. 24. λάχωμεν περὶ αὐτοῦ, τίνος ἔσαι, sortiamur de illa, cujus futura sit, Johan. 2. ver. 25. τί ἦν, quidnam esset. Joh. 4. 10. καὶ τίς ἐστιν, & quisnam sit, Johan. 6. 64. τίνες εἰσὶν, quinam essent, Luc. 19. 15. τίς τί διεπραγματεύσατο, quis quid negotiando confecisset, Johan. 12. 49. τί εἴπω, καὶ τί λαλήσω; quid dicam, & quid loquar?

At τὶς *aliquis*, ἀόρισον *indefinitum*, *sic declinatur*:

Τὶς, τινὸς, τινὶ, τινά.
τινὲ, τινοῖν.
τινὲς, τινῶν, τισὶ, τινάς.

46. Sic πῦρ *ignis*, in nominativo plurali πυρὰ, *ignes*, *incendia*, pro πύρα, idque neglecto discrimine. In causa est litera ῥῶ, ad quam accentus festinat. Iliad. θ. 509, 557, &c. At πυρὰ ᾶς ἡ, (Ionicè ἡ πυρὴ) *pyra*, *rogus ardens*, Iliad. ψ. 164.

47. *Dicitur etiam* λάων, κράτων, δάδων, quæ contracta sunt ex λαάων, κραάτων, δαΐδων· à nominativis λᾶας αος ὁ lapis, κράας ατος τὸ caput, δαῒς δαΐδος ἡ fax, à δαίω uro: quamvis non negem λᾶς λαὸς ὁ lapis, δᾶς δαδὸς ἡ fax, κρὰς κρατὸς τὸ caput, flecti etiam instar superioris paradigmatis χεὶρ χειρός.

48. Sic νόος νοῦς, in Genitivo νόου νοῦ, Dativo νόῳ νῷ, *pro quibus* tamen *usitatiora sunt* τοῦ νοὸς, τῷ νοΐ· ubi νοῦς in Genitivo & Dativo degenerat in familiam nominum quintæ simplicium.

49. *Voca-*

49. *Vocativus in ες à propriis in ης primæ contractorum*, est προπαροξύτονος· ut Σωσθένης, ὦ Σώσθενες, vide supra numero 23. Cætera in ης retinent accentum nominativi: ut εὐσεβὴς, ὦ εὐσεβές.

50. *Substantiva primæ contractorum in ος nunquam accentum habent in fine*: ut τέλος εος τὸ finis, στρῆνος εος τὸ luxus, στῆθος εος τὸ pectus, ῥάκος εος τὸ panniculus ein lumbe, τεῖχος εος τὸ murus, σκεῦος εος τὸ vas. Sic *polysyllaba* ἔλεος ἐλέεος τὸ misericordia, ὄνειδος ὀνείδεος probrum, πέλαγος πελάγεος τὸ profunditas maris, μέγεθος μεγέθεος τὸ magnitudo, Eph. 1. 19.

51. *Omnia nomina in εὺς sunt ὀξύτονα*· ut βασιλεὺς έος, vel Atticè έως rex, θρησκεὺς έος ὁ religiosus, ἱερεὺς έος ὁ sacerdos.

52. *Nomina diminutiva in ιον accentum primorum sequuntur*: ut παιδίον ȣ τὸ puellulus, (non παίδιον) oritur à Genitivo παιδός. ὠτίον ȣ τὸ auricula, ab ȣ̃ς ὠτὸς (pro ȣ̓τὸς) auris. ψωμὸς ȣ̃ ὁ offa, unde est ψωμίον ȣ τὸ offula. Johan. 13. 26. Non dicimus ψώμιον, quia derivatur à ψωμὸς, quod est ὀξύτονον. Sic στρȣθὸς ȣ̃ ὁ passer, unde est στρȣθίον ȣ τὸ passerculus. κηρὸς ȣ̃ ὁ cera, κηρίον ȣ τὸ favus, cellula cerea, in qua apes mellificant, Lucæ 24. ver. 42. μόριον ȣ τὸ particula, à μόρος ȣ ὁ portio. κέρας ατος τὸ cornu, κεράτιον (non κερατίον) ȣ τὸ siliqua, Luc. 15. vers. 16. κτῆμα τος τὸ possessio, κτημάτιον (non κτηματίον) possessiuncula, à Genitivo κτήματος. εἰδύλλιον ȣ τὸ tenue carmen, ab εἶδος εος το species, item oda. At θυγάτριον ȣ τὸ filiola, Matth. 7. v. 25. à nomine θυγάτηρ, in Genit. θυγατρός· accentum nominativi sequitur. à βότρυς υος ὁ *uva*, βοτρύδιον, pro βοτρύιον, εὐφωνίας ἕνεκα, interposito δέλτα, *uvula*, Isa. 18. 5.

53. *Discrepant pauca*: ut σχοινίον ȣ τὸ funiculus, Actor. 27. vers. 27, 32. à σχοῖνος ȣ ὁ funis. βιβλίον ȣ τὸ, à βίβλος ȣ ἡ liber. χωρίον ȣ τὸ ager (pro χώριον,) Actor. 1. v. 18. à nomine χῶρος ȣ ὁ locus. τεκνίον, Galat. 4. v. 19. à τέκνον ȣ τὸ proles. νησίον ȣ τὸ parva insula, Actor. 27. 16. à νῆσος ȣ ἡ insula. κράνον ȣ τὸ, caput, κρανίον ȣ τὸ calvaria. πέδον ȣ τὸ solum, πεδίον ȣ τὸ campus. φορτίον ȣ τὸ onus, à φόρτος ȣ ὁ. Sed obiter hîc moneo, *non omnia nomina in ιον esse diminutiva*. Verbi gratia, δαιμόνιον ȣ τὸ non est diminutivum à δαίμων ονος ὁ ἡ, ut videri posset, sed est ab adjectivo δαιμόνιος· & subintelligitur πνεῦμα.

54. *Diminutiva in άριον sunt προπαροξύτονα*· ut παιδάριον puellulus, βιβλάριον libellulus.

55. *Diminutiva in ίσκος, ίλος, ίων sunt penacuta*: ut νεανίσκος ȣ ὁ adolescentulus, παιδίσκη ης ἡ ancillula, ἀνθρωπίσκος ȣ ὁ homunculus, ἀστερίσκος ȣ ὁ stellula, ab ἀστὴρ έρος ὁ stella, ναυτίλος parvus nauta, μωρίων ineptulus.

56. *Ad-*

56. *Adjectiva in* εις, εσσα, εν, *sunt in masc. & neut. gen.* παροξύτονα· ut χαρίεις εσσα εν gratiosus a um, σκιόεις εσσα εν umbrosus a um.

57. *Adjectiva in* ώδης *copiam notant, more Adjectivorum Latinorum in ósus, & sunt* παροξύτονα· ut λιθώδης εος ὁ ἡ lapidosus a, θρηνώδης εος ὁ ἡ luctuosus a.

58. *Adjectiva in* ρος α ον *sunt* ὀξύτονα· ut αἰσχρὸς ἀ ὸν turpis, σκληρὸς ἀ ὸν durus, πονηρὸς ἀ ὸν malignus a um. Sic alia adjectiva in ος, ut καλὸς mundus, σοφὸς sapiens, κακὸς malus. At φίλος amicus, πρᾷος mitis, ἥσυχος quietus, ὠφέλιμος utilis, &c. non habent accentum in ultima.

59. *Adjectiva in* αιος *non solent* ὀξύνεσθαι· ut ἀρχαῖος αία αῖον antiquus, ἑδραῖος αία αῖον stabilis, ἐξαπιναῖος αία αῖον repentinus, βίαιος αία αιον violentus, δίκαιος αία αιον justus a um, βέβαιος αία αιον firmus. Sic σπουδαῖος αία αῖον studiosus a um, ἀναγκαῖος αία αῖον necessarius a um.

60. *Excipiuntur perpauca :* παλαιὸς ἀ ὸν antiquus a um, κραταιὸς ἀ ὸν robustus, γεραιὸς ἀ ὸν senex.

61. *Gentilia omnia ad unum accentum sortiuntur in penultima :* ut Ἀθηναῖος αία αῖον Atheniensis, Ῥωμαῖος αία αῖον Romanensis, vel Romanus a um.

62. *Sic se etiam habent alia in* ος *purum, quæ formant fœmininum in* α· ut νέος α novus, τέλειος εία ειον perfectus a um, αἰώνιος αἰωνία (Heb. 9. 12.) αἰώνιον æternus a um, σπάνιος α ον rarus a um, οὐράνιος α ιον cœlestis e. Item ἐπίγειος terrestris, Ἀχίλλειος Achilléus, Ἀριστοτέλειος Aristoteléus, non Aristotelæus: ει non mutatur in æ, sed é longum.

63. *At* ὄγδοος όη οον octavus a um, & ὁλοπαθῆ, hoc est, quæ per omnes casus patiuntur κρᾶσιν: ut ἁπλόος οῦς, όη ῆ, όον οῦν simplex. Item adjectiva à *nominibus metallorum orta* : ut à χρυσὸς aurum est χρύσεος, & contractè χρυσοῦς aureus: χρυσᾶ (pro χρύσεα) ἔπη aurea carmina. à σίδηρος ου ὁ ferrum, est σιδήρεος, contractè σιδηροῦς ferreus: in fœminino gen. σιδηρέα, contractè σιδηρᾶ, Actor. 12. v. 10. Apocal. 2. v. 27. idque Doricè. à χαλκὸς οῦ ὁ æs, est χάλκεος, contractè χαλκοῦς æneus. ab ἄργυρος ου ὁ argentum, est ἀργύρεος, contractè ἀργυροῦς argenteus. λίνεος οῦς, έη ῆ, εον οῦν lineus a um. Sic πορφύρεος οῦς purpureus, πορφυρέη ῆ, πορφύρεον, contractè πορφυροῦν, Johan. 19. ver. 5. *obiter hîc observetur quòd differre videantur* χρυσὸς οῦ ὁ, & χρυσίον ου τὸ, quorum illum aurum, hoc aureum indicat nummum. Sic ἄργυρος ου ὁ argentum, & ἀργύριον ου τὸ pecunia.

64. *Nomina substantiva in* εῖον *locum notare solent, & circumflectunt penultimam :* ut Λυκεῖον ου τὸ Lycéum, γυναικεῖον είου τὸ gynæcéum, πανδοχεῖον είου τὸ diversorium publicum, Luc. 10. vers. 34. ταμεῖον είου τὸ conclave, Marc. 2. ver. 19.

v.19. μουσεῖον ου, muséum (non musæum.)

65. Item *Nomina in ὼν ῶνος locum notant*: ut νυμφὼν ῶνος ὁ, sponsi conclave, Marc. 2. 19. ἀμπελὼν ῶνος ὁ, vinea. οἰνὼν ῶνος ὁ, cella vinaria; ἐλαιὼν ῶνος ὁ, olivétum, Actor. 1. 12. κοιτὼν ῶνος ὁ, cubile, Act. 12. 20. πυλὼν ῶνος ὁ, vestibulum.

66. *Adjectiva in ης 1. contract. sunt ὀξύτονα*· ut ἀληθὴς έος ὁ ἡ, verus a, in neut. gen. τὸ ἀληθὲς, verum. ψευδὴς έος ὁ ἡ, falsus a, &c. item composita in ης, ut εὐσεβὴς έος ὁ ἡ, pius a. νουνεχὴς έος ὁ ἡ, cordatus. ἐνδεὴς έος ὁ ἡ, indigus a. ἀδεὴς, metu vacuus, q.d. ἄνευ δέους. εὐφυὴς έος ὁ ἡ, bonæ indolis. ἐγκρατὴς έος ὁ ἡ, continens. συγγενὴς έος ὁ ἡ, sanguine junctus a. ἀγενὴς έος ὁ ἡ, ignobilis. εὐγενὴς έος ὁ ἡ, nobilis, generosus.

67. *Excipe composita cum ἦθος εος τὸ, mos*: ut ἀήθης εος ὁ ἡ, insuetus a. κακοήθης εος ὁ ἡ, pravis moribus imbutus. Hinc neut. gen. κακόηθες εος τὸ, prava & inveterata consuetudo. item cum ἀρκέω, αὐτάρκης εος ὁ ἡ, sufficiens. ποδάρκης εος ὁ ἡ, pedibus præstans. Sic φιλαλήθης εος ὁ ἡ, amans veritatis, &c.

68. *Composita cum nomine ἔτος εος το annus, communiter acuunt ultimam: Atticè verò accentus retrahitur in penultimam*: ut ἐνναετὴς εος ὁ ἡ, novennis, qui vel quæ est novem annorum: Atticè, ἐνναέτης ου ὁ. fœmininum ἐνναέτις ιδος ἡ, quæ est novem annorum. Sic διετὴς έος ὁ ἡ, biennis, bimulus a, Matthæi 2. ver. 16. ἀπὸ διετοῦς, à bimulo. τριετὴς triennis, ἑπταετὴς septennis, &c.

69. *Adjectiva in ὺς sunt ὀξύτονα, quorum fœmininum desinit in εῖα, neut. in ύ*· ut ἡδὺς εῖα ὺ suavis. in Genit. ἡδέος ἡδείας ἡδέος, &c. Eundem sortiuntur accentum βαθὺς profundus, βραδὺς tardus, bardus, βαρὺς gravis, γλυκὺς dulcis, εὐρὺς latus, παχὺς crassus, ταχὺς celer, ὠκὺς velox. Sed ab hisce degenerat ἥμισυς dimidius, in fœm. gen. ἡμίσεια, in n.g. ἥμισυ. λιγὺς canorus, λίγεια.

70. *Nullus comparativus & superlativus est ὀξύτονος*· ut βελτίων melior, κράτιστος præstantissimus, ὕψιστος altissimus.

71. *Adjectiva in ος, orta à substantivis, non sunt ὀξύτονα*· ut σωτήριος ου ὁ ἡ salutaris, Tit. 2. ver. 11. à σωτὴρ servator, αἰώνιος ου ὁ ἡ æternus a, ab αἰὼν ῶνος ὁ ævum. χρήσιμος ου ὁ ἡ utilis, à χρῆσις εος ἡ usus. Sic habent se quoque Adjectiva pleraque in ος composita, ut θεόπνευστος, 2 Tim. 3. 16. pleraque dico, quia legimus ἀγακλυτὸς ιλ. ζ. 436. Οδυσσ. γ. 388.

72. *Substantiva in ία ab adjectivis in ος, habent α longum, & proinde sunt penacuta*: ut φιλία ας ἡ amicitia, à φίλος amicus. σοφία ας ἡ sapientia, à σοφὸς sapiens. κακία ας ἡ malitia, à κακὸς malus. in plurali numero etiam manent penacuta, ut θυσία ας ἡ, θυσίαι ῶν αἱ, non θύσιαι. ἐπαγγελία ας ἡ, ἐπαγγελίαι

παγγελίαι ῶν αἱ promiſſiones.

73. *At quæ à ſubſtantivis oriuntur non ſunt penacuta :* ut στρατιὰ ᾶς ἡ militia, à στρατὸς ȣ ὁ exercitus. τρυμαλιὰ ᾶς ἡ foramen, à τρύμα τ☉ τὸ, Matth. 10. ἀνθρακιὰ ᾶς ἡ prunarum congeries, à nomine ſubſtantivo ἄνθραξ ακ☉ ὁ carbo. λαλιὰ ᾶς ἡ loquela, à λάλ☉ loquaculus. καλιὰ ᾶς ἡ nidus, à κᾶλον ȣ τὸ lignum. πατριὰ ᾶς ἡ familia, à πατὴρ pater. τροχιὰ ᾶς ἡ rotæ veſtigium, à τροχὸς ȣ ὁ rota. παιδιὰ ᾶς ἡ ludus puerorum, à παῖς puer. *Multa tamen ſunt ἀνάλογα,* Euphoniâ id requirente, ut διδασκαλία doctrina, à διδάσκαλ☉ ȣ ὁ magiſter, doctor. κοπρία ας ἡ ſordes, à κόπρος ȣ ἡ ſtercus. ἀγγελία ας ἡ res quæ nuntiatur, ab ἄγγελ☉ ȣ ὁ nuntius. λειτουργία ας ἡ miniſterium publicum, à λειτουργὸς ȣ ὁ publicus miniſter.

74. *Eodem modo ſe habent ſubſtantiva in ότης, orta ab adjectivis in ☉·* ut αἰσχρότης ητ☉ ἡ turpitudo, ab αἰσχρὸς ὰ ὸν turpis. At ἁδρότης ητ☉ ἡ, plenitudo. δηϊότης ητ☉ ἡ pugna, à δήϊ☉ hoſtilis, quod à δαΐω uro.

Item deſinentia in ύτης· ut πραΰτης ύτητ☉ ἡ manſuetudo, 1 Pet. 3. ver. 15. ὀξύτης ητ☉ ἡ acumen. At βραδυτὴς ητ☉ ἡ tarditas, à βραδὺς tardus. 2 Pet. 3. ver. 9. ταχυτὴς ητ☉ ἡ celeritas, à ταχύς.

75. *Subſtantiva fœminina orta, maſculinorum ſuorum accentum imitantur :* cæteris tamen paribus, ut λέων leo, λέαινα. Hîc manet accentus in ε ψιλῷ. Sic δώτωρ dator, δώτειρα. τέκτων faber, τέκταινα. γείτων vicinus, γείταινα. Sic πολίτης ȣ ὁ civis mas, πολῖτις ιδ☉ ἡ civis fœmina. οἰκέτης ȣ ὁ famulus domeſticus, οἰκέτις ιδ☉ ἡ famula. δȣλ☉ ȣ ὁ ſervus, δȣλη ης ἡ ſerva. προστάτης ȣ ὁ patronus, προστάτις ιδ☉ ἡ patrona. ἑταῖρ☉ ȣ ὁ ſocius, ἑταίρα ας ἡ ſocia. At Judic. 15. ver. 2. συνέταιρος ȣ ὁ ſodalis meus, & Judic. 12. v. 37. συνεταιρὶς ιδ☉ ἡ ſodalis fœmina.

76. *Cæteris paribus*, hoc eſt, ita tamen ut cæterarum quoque regularum habeatur ratio. V. g. δεσπότης ȣ ὁ herus, δέσποινα ας ἡ hera. ἀρτοπώλης ȣ ὁ panum venditor, ἀρτόπωλις εως ἡ panum venditrix, non ἀρτοπώλις. παρακοίτης ȣ ὁ maritus, παράκοιτις ιδος ἡ uxor.

77. *Subſtantiva in ον tertiæ ſimplicium non ſunt ὀξύτονα ·* ut δένδρον ȣ τὸ arbor. ξύλον ȣ τὸ lignum. δεῖπνον ȣ τὸ cœna. Excipe ᾠὸν ȣ τὸ *ovum*, ut diſtinguatur ab ᾦον ȣ τὸ ſuperior pars domus.

78. *Subſtantiva in εια, ab adjectivis in ης, habent α breve, & proinde ſunt προπαροξύτονα·* ut ἀλήθεια είας ἡ veritas, ab ἀληθὴς έ☉ ὁ ἡ verus. *Nomina urbium in εια* eandem imitantur flexionem & accentum, ut Καισάρεια είας ἡ Cæſaréa. Ἀντιόχεια είας ἡ Antiochía. Φιλαδέλφεια ας ἡ Philadelphía. Σαμάρεια είας ἡ *Samaría.* Alii vitioſè Latinè pronuntiant *Samária*, &c. Sic

Sic βασίλεια ας ἡ regina, à βασιλεὺς.

79. *Substantiva in εία orta à verbis in εύω, habent α longum, ideóque sunt παροξύτονα*· ut βασιλεία ας ἡ regnum, à βασιλεύω regno, vel sum rex. in plural. nominat. βασιλεῖαι ῶν αἱ regna. δουλεία ας ἡ servitus, à δουλεύω servio. προφητεία ας ἡ prophetía, à προφητεύω propheto. in plurali numero προφητεῖαι ῶν αἱ prophetiæ, Herodot. θεῖαι προῤῥήσεις.

80. *Substantiva in οια orta ab Adjectivis in ος habent α breve:* ut ab εὔνοος benevolus, est εὔνοια ας ἡ benevolentia.

81. *Substantiva in σύνη sunt penacuta:* ut δικαιοσύνη ης ἡ justitia, σωφροσύνη temperantia, ἀσχημοσύνη ης ἡ gestuum turpitudo, à σχῆμα τος τὸ gestus, Roman. 1.27.

82. *Dipthongi ευ & ου finales in Nominibus & Adverbiis circumflectuntur:* ut ὦ βασιλεῦ ô rex, πανταχοῦ ubique. At ἰδοὺ *ecce*, ad differentiam aorist. 2. med. imperat. ἰδοῦ.

83. *Substantiva in μα & μων orta à prima persona præteriti passivi nunquam sunt ὀξύτονα*· ut κεῖμα τος τὸ *res judicata*, à κέκειμαι. ῥῆμα τος τὸ verbum, ab ἔῤῥημαι, Atticè εἴρημαι, abjecto augmento, & mutato ει in α. λεῖμμα τος τὸ reliquiæ, Roman. 11. ver. 5. à primo præterito pass. λέλειμμαι relictus fui, verbi λείπω linquo, abjecto λε, & mutato ει in α. γνώμων ονος ὁ gnomon, stylus horas indicans, ab ἔγνωσμαι, ubi σῖγμα abjicitur εὐφωνίας ἕνεκα.

84. *At verbalia in μος à prima persona præteriti passivi sunt omnia ὀξύτονα*· ut ψαλμὸς οῦ ὁ psalmus, ab ἔψαλμαι, verbi ψάλλω. ἐπισιτισμὸς οῦ ὁ cibaria, Luc. 9.12. ὑπογραμμὸς οῦ ὁ exemplum. Quædam, εὐφωνίας ἕνεκα, θ interponunt: ut κλαυθμὸς οῦ ὁ fletus, pro κλαυμὸς, à κλαίω, in futuro κλαύσω. Sic βαθμὸς οῦ ὁ gradus, κινηθμὸς οῦ ὁ motus.

85. *Sic quoque nomina verbalia in μη se habent:* ut γραμμὴ ῆς ἡ linea, στιγμὴ ῆς ἡ punctum. At γνώμη ης ἡ sententia, decretum.

86. *Substantiva in ις & ια orta à secunda persona præteriti passivi, nunquam sunt ὀξύτονα*· ut κρίσις εως ἡ *actus judicandi*, κλισία ας ἡ discubitus, Lucæ 9. ver. 14. θυσία ας ἡ sacrificium, γνῶσις εως ἡ notitia, ἀγνωσία ας ἡ ignorantia, δοκιμασία ας ἡ probatio.

87. *Nomina verbalia in τος, orta à tertio singulari præteriti passivi, passivè capiuntur, & semper sunt ὀξύτονα*· ut ὁρατὸς visibilis, ab ἑώραται· ποιητὸς factus, à πεποίηται· διδακτὸς doctus, Johan. 6. ver. 45. à δεδίδακται· εὐλογητὸς benedictus, ab εὐλόγηται, vel Atticè ηὐλόγηται. *Excipe* [1]) *composita pleraque:* ut ἀπόβλητος rejectaneus, 1 Tim. 4. ver. 4. ἀπόδεκτος acceptus, 1 Tim. 2. 3. εὐπρόσδεκτος idem, Roman. 15. 31. παράκλητος οῦ ὁ advocatus. [2]) *Nomina propria virorum*, idque differentiæ causâ: verbi

verbi gratiâ, τιτὸς *honoratus*; at quum tribuitur viro, scribitur Τίτ☉, Galat. 2.3. Sic ἐραςὸς *dilectus*; at quum viro tribuitur, accentus retrahitur, Ἔρας☉, Rom. 16.23.

88. Item *omnia Adjectiva in* ικ☉ *hinc orta, activè capiuntur, & sunt* ὀξύτονα· ut ποιητικὸς factivus, à ποιητός· διδακτικὸς aptus ad docendum, à διδακτός. *Hunc accentum imitantur etiam alia* in ικ☉· ut μυσικὸς canendi peritus, γραμματικὸς scribendi gnarus. μνημονικὸς memor, λειτυργικὸς ministratorius, Heb. 1. ver. 14.

89 *Verbalia in* της *sunt* ὀξύτονα· ut αὐλητὴς ȣ ὁ tibicen, κειτὴς ȣ ὁ judex, μαθητὴς ȣ ὁ discipulus, μιμητὴς ȣ ὁ imitator.

Verbalia in της à verbis in μι sunt penacuta: ut θέτης ȣ ὁ positor, νομοθέτης ȣ ὁ legislator, προφήτης ȣ ὁ propheta, γνώςης ȣ ὁ cognitor, tanquam à γνῶμι. ἀναγνώςης ȣ ὁ lector, καρδιογνώςης ȣ ὁ cordium scrutator.

Dipthongus in ψάλτης retinet accentum in penultima.

90. *Verbalia in* τηρ *ad unum* (h.e. nullo excepto) *sunt* ὀξύτονα· ut χαρακτὴρ ῆρ☉ ὁ character, Hebr. 1.3. ςατὴρ ῆρ☉ ὁ stater, (genus numismatis) Matth. 17.v.27.

91. *Verbalia in* τωρ *sunt penacuta*: ut κλήτωρ ορος ὁ possessor, ῥήτωρ ορ☉ ὁ rhetor.

92. *Verbalia in* τηειον & τρον *nunquam habent accentum in ultima*: ut θυσιαςήειον ȣ τὸ altare, μυςήειον ȣ τὸ mysterium, οἰκητήειον ȣ τὸ habitaculum, 2 Corinth. 2.5. ἀκροατήειον ȣ τὸ auditorium, ποτήειον ȣ τὸ poculum, 1 Corinth. 10. ver. 16. κάτοπτρον ȣ τὸ speculum, κειτήειον ȣ τὸ tribúnal, δίδακτρον ȣ τὸ merces quæ datur docenti, λύτρον ȣ τὸ pecunia quam damus pro redimendo captivo tempore belli. Sic ἀντίλυτρον ȣ τὸ idem, σῶςρον ȣ τὸ quod damus ei qui nos servavit, κόμιςρον ȣ τὸ quod damus ei qui nostra bajulavit, ἀμφίβληςρον ȣ τὸ verriculum, rete quod utrinque jacitur. At λυτρὸν ȣ τὸ *lavacrum*, differentiæ causâ: λῦτρον ȣ τὸ enim significat aquam sordidam quâ quis se lavit. Aliquando σίγμα additur, ut in ἀμφίβληςρον· aliquando tollitur, ut in verbali γνώμη ab ἔγνωσμαι, de quo supra numero 83. quarum subtilitatum Grammaticarum optimus magister est usus, prout poëta scripsit,

Solus & artifices qui facit, usus erit.

93. *Substantiva verbalia in* ☉ *à præterito medio orta, accentum non habent in fine*: ut λόγ☉ ȣ ὁ sermo, à λέλογα· δόμ☉ ȣ ὁ domus genere masculino, à δέδομα· τόμ☉ ȣ ὁ sectio, à τέτομα secui, verbi τέμνω seco: ἄγγελ☉ ȣ ὁ angelus, à præterito medio ἤγγελα. At σκοπὸς ȣ ὁ meta ad quam collimamus, ab ἔσκοπα, verbi σκέπτομαι dispicio. *Rarò sunt* 1. *contractorum*: ut ψύχ☉ ε☉ τὸ frigus, ab ἔψυχα, verbi ψύχω refrigero.

94. *Exci-*

94. *Excipiuntur quæ differunt*, ut τρόχος ου ὁ cursus. τροχὸς οῦ ὁ rota. Jacob. 3. ver. 6. à τέτροχα, pro quo usitatum est δέδρομα· unde etiam δρόμος ου ὁ cursus. πρόδρομος ου ὁ ἡ anteambulo, præcursor. τρόφος ου ὁ qui alitur. τροφὸς οῦ ὁ ἡ altor, nutrix. τόμος ου ὁ sectio, pars; at τομὸς ὴ ὸν penetrans, Hebr. 4. v. 12. *Nota, Accentus est in fine eorum verbalium, quæ activè capiuntur.*

95. *Adjectiva contra sunt ὀξύτονα*· ut λοιπὸς ὴ ὸν reliquus, à præt. med. λέλοιπα.

96. *Verbalia in η & α, à præterito medio orta, sunt ὀξύτονα*· ut τομὴ ῆς ἡ sectio. στολὴ ῆς ἡ vestis. ῥιπὴ ῆς ἡ jactus: à ῥίπτω præt. med. ἔῤῥιπα. τρυφὴ ῆς ἡ deliciæ, à præt. med. τέτρυφα, verbi θρύπτω frango. ᾠδὴ (pro ἀοιδὴ) ῆς ἡ cantus, à præter. med. ἤοιδα, quod est ab ἀείδω. σπονδὴ ῆς ἡ fœdus, ab ἔσπονδα, verbi σπένδω libo. σπορὰ ᾶς ἡ satio, à præter. med. ἔσπορα sevi. διαφορὰ ᾶς ἡ differentia, à διαφέρω, (tanquam à præt. med. διαπέφορα, quod non est usitatum.) φθορὰ ᾶς ἡ corruptio, 1 Corinth. 15. v. 42. à præt. med. ἔφθορα, verbi φθείρω. At βλάβη ης ἡ damnum, à βλάπτω. κάπη ης ἡ præsepe, à κάπτω edo.

97. *Idem sæpe observatur in verbalibus ortis ab aliis temporibus, ut à præterito activo*, &c. ut διδαχὴ ῆς ἡ doctrina, à δεδίδαχα docui, verbi διδάσκω. ταραχὴ ῆς ἡ perturbatio, à ταράσσω. ἁφὴ ῆς ἡ nexus, ab ἧφα, verbi ἅπτω apto, necto. At σκάφη ης ἡ scapha, differentiæ causâ. Nam σκαφὴ ῆς ἡ effossio. Sic δόξα ης ἡ opinio, gloria, est ab aorist. 1. ἔδοξα putavi, verbi δοκέω ῶ. θήκη ης ἡ, ab aorist. 1. act. ἔθηκα. γόνος à γόω, pro quo usitatum γείνομαι. νέμος εος τὸ nemus, à νέμω.

98. *Præterita & aorista tempora dissyllaba priori longâ, servant accentum eundem in compositis*: ut εἶπον dixi, προεῖπον prædixi. ἧκα misi, συνῆκα intellexi. ἧφα nexui, καθῆφα attigi. ἵγμαι (ab ἱκνοῦμαι pervenio) ἐφῖγμαι. Sic in præs. infinit. κεῖσθαι jacére, ἐπικεῖσθαι incumbere. θεῖναι ponere, προσθεῖναι apponere. περιέχω comprehendo, aorist. 2. περιέσχον. ἐπάγω in aoristo primo act. ἐπῆξα, etiam discriminis causâ, nè confundatur cum ἔπηξα, à verbo πήγνυμι. At οἶδα novi, σύνοιδα conscius sum.

99. *Neutra participia sedem retinent accentûs masculini*: ut ἁγιάζον (non ἁγίαζον juxta num. 23.) ab ἁγιάζων, Matth. 19. 23. πῦρ καταναλίσκον, ignis consumens, Hebr. 12. ver. 29. ὡς κύμβαλον ἀλαλάζον, ut cymbalum tinniens, 1 Corinth. 13. 1. τὸ ἐπιβάλλον μέρος, Luc. 15. 12. partem mihi competentem, Actor. 26. 7. λατρεῦον, à masculino λατρεύων, ibid. ver. 13. φῶς περιλάμψαν, Apoc. 11. ver. 7. ἀναβαῖνον, Luc. 11. v. 24. τὸ εὑρίσκον. Sic τὸ γηράσκον senescens, Hebr. 8. 13. τὸ καθῆκον quod convenit, Actor. 22. ver. 22. ἄρσεν διανοῖγον μήτραν,

μήτραν, mas aperiens matricem, Luc. 2. 13.

100. *Omnis imperativus accentum habet in antepenultima, si eam habeat; secus in penultima:* ut, 1 Timoth. 6. ver. 11. φεῦγε fuge, 1 Timoth. 4. 16. ἔπεχε σεαυτῷ intentus esto tibi, ἐπίμενε αὐτοῖς permane in iis, Johan. 8. ver. 11. μηκέτι ἁμάρτανε, nè pecca ampliùs, Luc. 6. ver. 30. μὴ ἀπαίτει (pro ἀπαίτεε) repetito. *Excipiuntur quinque activa,* εἰπὲ dic (ad differentiam εἶπε dixit). λαβὲ cape, nè videatur λάβε pro ἔλαβε. εὑρὲ inveni, nè accipiatur pro εὗρε invénit. ἰδὲ vide, ad differentiam ἴδε vidit, pro εἶδε· (quamvis in novo Testamento semper legamus ἴδε ecce, Roman. 2. ver. 17. &c. tanquam adverbium) ἐλθὲ veni. item *omnia aorista 2. med. imperat.* γενοῦ ἔσθω esto.

101. *Participia præteriti activi sunt* ὀξύτονα, ut ἡμαρτηκὼς ὅτος ὁ, qui peccavit, Genes. 44. ver. 32. in fœmin. gen. ἡμαρτηκῦα ὑίας, in neut. gen. ἡμαρτηκὸς ότος.

102. *Participia præteriti passivi sunt penacuta,* ut κεκορεσμένος saturatus. βεβλημένος projectus.

103. Item verbalia desinentia in έος, ut βλητέος conjiciendus, Marc. 2. vers. 22. φευκτέον fugiendum. vide supra §. 23.

104. Sed ut multa paucis complectar, *quisquis cupit in accentuum doctrina expeditus esse & certus, declinationes & conjugationes exactè discat.* Est enim perpetua & constans sua singularum vocum ἀναλογία.

105. *Adverbia accentum primorum sequuntur:* ut θεόθεν divinitus, à Θεός. οὐρανόθεν cœlitus, ab οὐρανός. ἀγρόθεν rure, ab ἀγρός. ἐγγύθεν cóminus, ab ἐγγύς. οἴκοθεν domo (non οἰκόθεν) ab οἶκος. ἄλλοθεν aliunde, ab ἄλλος. παιδιόθεν à pueritia, à παιδίον puerulus, Marc. 9. v. 21. θύραζε foras, à θύρα ας ἡ janua. Sic Ἀθῆναι ῶν αἱ Athenæ, unde est Ἀθήνηθεν ex Athenis, Ἀθήνησι Athenis, Ἀθήναζε Athenas.

106. *Legimus tamen* ποντόθεν è mari, à πόντος. πεδόθεν è terra, à πέδον ου τὸ solum, terra. κυκλόθεν undique, Apocal. 4. v. 3. Sed Budæus (vide Thesaurum Stephani) scribit κύκλοθεν. Et veri sit simile, culpa eorum qui à manu fuerunt, menda ejusmodi irrepsisse, ut jam putemus legendum ποντόθεν pro πόντοθεν, & κυκλόθεν pro κύκλοθεν. πάντοθεν *undique,* tanquam à gen. pl. πάντων.

107. *Adverbia in ως formantur à genitivo plurali, mutato νῦ in σῖγμα·* ut σοφῶς sapienter, à σοφὸς, genitivo plurali σοφῶν. ῥητῶς disertè, à ῥητῶν. ἐπισταμένως peritè, ab ἐπισταμένων. φειδομένως parcè, à φειδομένων, verbi φείδομαι parco. Sic οὐσιώδης εος ὁ ἡ, in genitivo plurali οὐσιωδέων ῶν, unde est οὐσιωδῶς essentialiter. κεφαλαιώδης εος ὁ ἡ summarius, genitivo plurali κεφαλαιωδέων ῶν, unde est κεφαλαιωδῶς sum-

matim. Ab hac itaque regula deflectunt, qui scribunt αὐτάρκως pro αὐταρκῶς. φιλαλήθως pro φιλαληθῶς.

108. *Adverbia in ἰῶτα desinentia* sunt ὀξύτονα· ut πανστρατὶ cum toto exercitu. πανοικὶ cum tota domo. ἀθεεὶ sine Deo. αὐτολεξεὶ iisdem verbis. αὐθωρεὶ eâdem horâ. παμπληθεὶ universâ turbâ, Luc.23.v.18. Sic Ἑβραϊστὶ Hebraicè, Ἑλληνιστὶ Græcè, Ῥωμαϊστὶ Latinè, Johan.19.20. At ab ἀντὶ est ἔναντι, Luc.1.8. & ἀπέναντι Act.3.16. *coram*. Nomen tamen hinc ortum ἐναντίος *contrarius* retinet accentum sui thematis.

109. *Adverbia quantitatis in άκις sunt penacuta*: ut δισσάκις bis, τετράκις quater, πεντάκις quinquies, ἑξάκις sexies, ἑπτάκις septies, ὀλιγάκις rarò, πολλάκις etiam post Æolicam apocopen τοῦ σ πολλάκι sæpe, ὁσάκις *quoties*, ἀόριστον, ποσάκις quoties? ἐρωτηματικόν.

110. *Adverbia in δὸν sunt* ὀξύτονα· ut ὁμοθυμαδὸν unanimiter, ῥοιζηδὸν cum stridore, ἀγεληδὸν gregatim, κυνηδὸν more canino.

111. *Adverbia in δην desinentia sunt* παροξύτονα· ut διαῤῥήδην disertè, συλλήβδην comprehensim, ἄρδην penitus, ab αἴρω tollo.

112. *Præpositiones bissyllabæ accentum in fine habent*: ut ἀπὸ à, ab: παρὰ apud, præter: ἐνὶ poëticè pro ἐν. ἔνι verò pro ἔνεσι· μέτα pro μέτεσι· πάρα pro πάρεσι adest.

113. *Præpositiones immediatè postpositæ casui quem regunt, accentum retrahunt in primam*: ut εἰρήνης πέρι de pace, pro περὶ εἰρήνης. ἀνὰ tamen & διὰ differentiæ causâ retinent, nè δία videri possit esse accusativus à Ζεὺς, & ἄνα vocativus ab ἄναξ rex. Dico *immediatè* verbi gratiâ, Actor.13. ver.23. τούτου ὁ Θεὸς ἀπὸ τοῦ σπέρματος, ex hujus semine Deus: ubi ἀπὸ accentum retinet in fine, quia casus genitivus non præcedit immediatè.

114. Ὑφὲν *instar makkaph Hebraici præcedentem dictionem naturâ* ἔντονον *accentu destituit*: ut ἀει παρθένος *virgo*. Epitheton beatæ virginis Mariæ: Scilicet per ὑφὲν, q. d. ὑφ' ἓν *sub unum*, duæ voces coalescunt in unam, & proinde quoque tanquam una vox, uno duntaxat accentu proferuntur.

115. *Syntaxi* (ceu compositione) *quandoque fit ut plures dictiones coalescant veluti in unam*, unde quarundam nativo abjecto accentu, unus tantùm manet in præcipua dictione: ut τουτέστι hoc est, τοκαταρχὰς in principio, τοτελευταῖον postremò, τοκαθημέραν quotidie, τοπρωῒ mane. Quamvis etiam scribatur τὸ πρωΐ, τὸ καθημέραν, & pro καθημέραν καθ' ἡμέραν, &c. Sic pro τοῖοσδε scribitur τοιόσδε, abjecto circumflexo, pro τοίασδε τοιᾶσδε, 2 Pet.1. ver.17. διὸ pro δι' ὃ quapropter. Idque fit τῆς ταχυγραφίας ἕνεκα.

116. Ad

116. Ad extremum quum *dictiones encliticæ*, ut vocant, negotium facessant tironibus, istæ quoque enodandæ sunt tricæ, ut primâ fronte, tam de vera accentuum sede, quàm de mendosis accentibus ferre possimus judicium.

117. *Dictiones verò encliticæ sunt* sequentes.

Ex articulo, τȣ̃ poëticè τεῦ pro indefinito τινὸς alicujus, τῷ pro τινὶ alicui.

Ex nomine, τὶς τὶ aliquis, per omnes casus, vide supra numero 47.

Ex pronomine, μȣ̃, μεῦ mei, μοὶ mihi, μὲ me. At ἐγὼ, ἐμȣ̃, ἐμὲ encliticis non sunt accensenda. Sic σȣ̃ (τεῦ σεῦ) tui, σοὶ tibi, Doricè τοί. σὲ, Doricè τέ. At σὺ τὺ, sicut & τέο, non patiuntur ἔγκλισιν. Sic ȣ̃ (ἐῦ ἕο) sui, οἱ sibi, ἓ se, σφὲ σφωὲ σφῶ tertiæ personæ. Nam σφῶ secundæ personæ non est encliticum. in plurali numero σφίσι & σφὶν, seu σφὶ pro σφίσι, ut & σφᾶς pro σφέας, & ψὲ pro σφέ. His adde poëtica pronomina, μὶν & νὶν pro ἓ vel αὐτόν.

118. *Ex verbis sunt enclitica*, εἰμὶ sum, ἐσὶ es, ἐςὶ est, ἐσμὲν sumus, ἐςὲ estis, εἰσὶ sunt. Sic φημὶ inquam, φησὶ ait, φαμὲν dicimus, φατὲ dicitis, φασὶ (Doricè φαντὶ) aiunt, inquiunt. ubi secundæ singulares εἶς vel εἶ es, & φὴς ais, per ἧς acutum (ut differat à secundo singulari aoristi secundi activi φῆς pro ἔφης dixisti) non patiuntur ἔγκλισιν.

119. *Ex Adverbio*, πῶς quodammodo, πὼ adhuc, dum, πῆ alicui, πȣ̃ uspiam, circiter, & alia id genus, quando non sunt interrogativa, sed indefinita. Item ποθὲν, ποθὲ alicunde, aliquando, Aristotelis 3. politic. cap. 11. ποθὶ alicubi, ποτὲ aliquando.

120. *Ex conjunctionibus* multæ sunt encliticæ, & quandoque μόρια συμπληρωματικά, hoc est, particulæ explectivæ: ut τὲ & γὲ *quidem*, πὲρ *quamvis*, postpositum participio, κὲ κὲν dictiunculæ potentiales: in prosa respondent τῷ ἄν. ῥὰ *facilè*, νὺ *nunc*, θὴν *quidem*, sunt sæpe expletivæ particulæ, Huc pertinet δὲ Accusativo postpositum, ut valet *ad*, & est dictio enclitica.

REGULÆ.

121 1) *Dictio enclitica rejicit accentum in ultimam præcedentis vocabuli proparoxytoni*, quem tamen adventitium accentum molliusculè esse enuntiandum εὐφωνία suadet. Marc. 11. ver. 30. ἀποκρίθητέ μοι respondete mihi. Roman. 2. v. 19. πέποιθάς τε fidisque. Roman. 3. ver. 3. ἠπίςησάν τινες, increduli fuerunt quidam. σȣ̃ *tui* non reponit proprium seu nativum accentum, (vide supra numero 17.) sed acutum: idem fit in μȣ̃ mei, ȣ̃ sui. Causa est ἡ εὐφωνία· ultima enim syllaba, in quam hæc dictio enclitica rejicit talem accentum, prorsus aversatur circumflexum: ubicunque enim circumflexus

cumflexus est, κρᾶσιν notare solet, aut saltem quantitatem longam, quorum neutrum hic locum habet, & præterea moram requirit, Johan. 17. ver. 11. ἐν τῷ ὀνόματί σου, in nomine tuo, Col. 4. v. 18. μνημονεύετέ μου τῶν δεσμῶν, memores estote vinculorum meorum, Luc. 4. v. 7. ἐνώπιόν μου, coram me.

122. [2]) *Dictio enclitica monosyllaba amittit accentum præcedente vocabulo paroxytono: dissyllaba contra retinet*: ut Johan. 4. vers. 16. φώνησον τὸν ἄνδρα σου, voca maritum tuum. Johan. 7. ver. 27. πόθεν ἐστὶν unde sit. Johan. 15. ver. 14. φίλοι μου ἐστὲ, amici mei estis. Hic μου amittit accentum; ἐστὲ vero retinet in fine. Johan. 14. v. 19. ὁ κόσμος με οὐκ ἔτι θεωρεῖ, mundus me non amplius conspiciet. Johan. 21. ver. 18. ἄλλος ζώσει σε, alius cinget te. Johan. 21. 22. σὺ ἀκολούθει μοι, tu sequere me. Lucæ 22. ver. 35. ὄντος μου μεθ' ὑμῶν, quum essem vobiscum. Actor. 5. ver. 2. μέρος τι, partem quandam. Actor. 16. 16. παιδίσκην τινὰ, puellam quandam. Roman. 7. 9. ἐγὼ ἔζων χωρὶς νόμου ποτὲ, ego vivus eram sine lege quondam. Roman. 8. v. 16. ὅτι ἐσμὲν τέκνα, quod simus filii Dei. Roman. 14. v. 8. τοῦ Κυρίου ἐσμὲν, Domini sumus. Heb. 12. ver. 8. ἄρα νόθοι ἐστὲ, nempe spurii estis. Jacob. 3. ver. 5. ἡ γλῶσσα μικρὸν μέλος ἐστὶ, lingua parvum membrum est. 2 Pet. 1. v. 13. ἐφ' ὅσον εἰμὶ ἐν τούτῳ τῷ σκηνώματι, quamdiu sum in hoc tabernaculo. 1 Corinth. 3. vers. 20. ὅτι εἰσὶ μάταιοι, quod vani sint. *Quidam hic* τὶς τὶ *excipiunt*: ut Johan. 2. ver. 25. ἵνα τὶς μαρτυρήσῃ, ut aliquis testaretur. Confer Græcos interpretes veteris Testamenti, Exod. 22. vers. 5, 16. Deut. 22. ver. 13. 1 Sam. 10. vers. 12. Prov. 6. ver. 27. &c.

123. [3]) *Præcedente vocabulo oxytono dictio enclytica quæcunque accentum prorsus amittit*: ut Luc. 5. ver. 21. τίς ἐστιν οὗτος; Quis est iste? Luc. 10. ver. 13. οὐαί σοι, væ tibi. Johan. 19. v. 21. βασιλεύς εἰμι, rex sum. Johan. 20. 23. ἄν τινων ἀφῆτε, si quorum remiseritis. Actor. 10. ver. 4. τί ἐστι Κύριε; Actor. 25. ver. 19. ζητήματα δέ τινα, quæstiones vero quasdam. 1 Corinth. 3. 9. Θεοῦ γάρ ἐσμεν συνεργοὶ, Dei enim sumus administri. Roman. 1. ver. 13. ἵνα καρπόν τινα σχῶ, ut fructum aliquem consequar. Roman. 4. v. 16. ὅς ἐστι Πατὴρ πάντων, qui est Pater omnium. Luc. 13. 10. καί εἰσι, & sunt. ἐστὶ quidem post καὶ (vide infra) habet accentum in prima, sed τοῦ εἰσὶ, &c. alia est ratio.

124. *Præcedente dictione ἀτόνῳ* (supra numero 16.) *dictio enclitica in eam accentum suum reponit*: ut Jacob. 1. ver. 26. εἴ τις δοκεῖ, si quis videtur. *Alia tamen est ratio adverbii negativi* οὐ, οὐκ *post quod* εἰμὶ, ἐσμὲν, ἐστὲ, εἰσὶ *accentum retinent*: ut Luc. 18. ver. 11. οὐκ εἰμὶ, non sum. Roman. 6. v. 15. οὐκ ἐσμέν. Johan. 15. v. 19. οὐκ ἐστέ. Scribitur etiam

τουτέστι

τυτέςι tanquam vox unica. Sic post εἰ, 2 Corinth.13.5. εἰ ἐςὲ, si estis.

125. 4) *Præcedente vocabulo properispómeno, dictio enclitica accentum suum reponit in ejus ultimam :* Matth.27.24. ἀθῶός εἰμι, innocens sum. Roman.8.14. ἦτοί εἰσι ὑοὶ Θεῦ, hi sunt filii Dei. 1 Corinth. 12. 5. ἓν σῶμά ἐσμὲν, unum corpus sumus. Luc. 1.47. τῷ Θεῷ τῷ σωτῆεί μυ, Deo servatori meo. Luc. 1.38. κατὰ τὸ ῥῆμά σου, secundum verbum tuum. Luc.5.24. πορεύου εἰς τὸν οἶκόν σου, abi domum tuam. 1 Cor. 12. 22. ἀναγκαῖά ἐςι, necessaria sunt.

126. 5) *Præcedente verò vocabulo perispómeno, dictio enclitica quæcunque penitus suum amittit accentum :* ut Johan.19 11. εἰ μὴ ἦν σοι δεδομένον, nisi tibi datum esset. Johan.21.15. ἀγαπᾷς με; an diligis me ? Actor.14.15. ὁμοιοπαθεῖς ἐσμὲν, Act.22.3. ὑμεῖς ἐςε, vos estis. Roman.1.8. εὐχαριςῶ τῷ Θεῷ μυ, gratias ago Deo meo.

De Synencliticis.

127. 6) *Quum complures dictiones inclitica concurrunt, ex sequente in præcedentem transfertur accentus, ultimâ manente nudâ, seu sine accentu :* ut Luc.9. vers. 38. ὅτι μονογενής ἐςί μοι. Lucæ 10. vers. 29. τίς ἐςί μυ πλησίον; Quis est meus proximus ? Luc.19.vers.8. εἴ τινός τι ἐσυκοφάντησα, si quid cuipiam per calumniam eripui. Roman.3.v.7. καθώς φασί τινες, prout quidam aiunt. Roman.13.v.4. Θεῦ διάκονός ἐςί σοι εἰς τὸ ἀγαθόν. Galat. 1. ver.7. εἰ μή τινές εἰσιν. Actor.18. v. 10. διότι λαός ἐςί μοι πολύς. At Tit. 1. 6. εἴ τις ἐςὶ, quasi εἴτις sit vox composita, & contrà ὅτινος quasi non sit vox composita.

128. *Excipe* μυ, συ, υ, μοὶ, &c. Johan.8.31. μαθηταί μυ ἐςέ. Roman. 1.9. μάρτυς γάρ μοι ἐςὶν ὁ Θεός. Matth.3. 11. ἰσχυρότερός μυ ἐςίν, fortior me est. Philip.1. v. 8. μάρτυς γάρ μυ ἐςί. Joh.15. 4. ὑμεῖς φίλοι μυ ἐςὲ, vos amici mei estis. Actor.9. v.15. σκεῦος ἐκλογῆς μοι ἐςὶν ὗτος. Matth. 18. 8. καλόν σοι ἐςίν. Johan.19. ver. 11. διὰ τῦτο ὁ παραδιδύς με σοί. Item *quoties intervenit distinctio quantulacunque, licet non semper sit expressa :* ut Actor.9.6. λαληθήσεταί σοι τί σε δεῖ ποιεῖν, Hîc post σοι est tacita quædam distinctiuncula, ob quam σοι ex regula non habet accentum. Sic Act.10.6. λαλήσει σοι τί σε δεῖ ποιεῖν.

129. *Distinctiones inclitica in præpositiones præcedentes rarò accentum suum rejiciunt, idque propter εὐφωνίαν·* Luc.4. 10. Actor. 21.21. περὶ σῦ, de te. Johan.17. vers.5. παρὰ σοὶ, apud te. Matth. 18.v.15. εἰς σέ. Johan.13. v.37. ὑπὲρ σῦ, pro te. Actor.28.v.22. παρὰ σῦ, à te. Luc.11. v.35. & 19.44. Johan. 17.21. ἐν σοὶ, in te. Actor.18.10. Johan.3. v. 26. μετὰ σῦ, tecum. Actor.26.v.3. διὰ σῦ, per te. Matth.5. ver.42. ἀπὸ σῦ, à te. Actor.23.30. ἐπὶ σῦ, coram

Tam te. *Interdum regulam sequuntur*, Johan. 21. vers. 3. σὺν σοι tecum. Johan. 17. ver. 11. Luc. 7. vers. 20. & 18. vers. 16. πρός σε ad te. Johan. 6. vers. 65. Actor. 22. ver. 10. πρός με ad me. Luc. 18. vers. 9. πρός τινας ad quosdam. Actor. 9. vers. 43. παρά τινι apud quendam. *Quandoque utroque modo se habent*; ut Actor. 13. v. 11. & 19. 22. ἐπί σε idque in fine periodi. *At contra*, Deut. 28. 2. ἐπὶ σὲ contra te. Sic Joh. 21. 23. τί πρὸς σέ; quid tua refert? Alii τί πρός σε;

130. 7) *Dictiones encliticæ retinent accentum suum ob quinque causas, nempe ob* εὐφωνίαν, ἔμφασιν, διαφορὰν, παρένθεσιν, & διαστολὴν, *hoc est, distinctionem.*

Εὐφωνίας ἕνεκα, Actor. 25. vers. 8. οὔτε εἰς Καίσαρά τί ἥμαρτον, neque in Cæsarem quicquam peccavi. Hîc τὶ retinet accentum, quem si rejiceret ex regula in ultimam præcedentis dictionis, tam κακόφωνον, quàm obscurum foret. Vide editionem novi Testamenti ab Henrico Stephano emendatissimè editam 1576. Sic ἕνεκα μου dicimus. Ad Roman. 8. 36. ἕνεκά σου (pro ἕνεκα σοῦ) θανατούμεθα, tuâ causâ occidimur.

Ἐμφάσεως ἕνεκα, Roman. 11. vers. 18. ἀλλ' ἡ ῥίζα σέ. Hîc σε retinet accentum ob emphasin, 1 Timoth. 4. ver. 14. ὃ ἐδόθη σοὶ, quod Tibi datum est. Hîc σοι retinet accentum ob ἔμφασιν. 2 Cor. 11. 16. μή τις μὲ δόξῃ ἄφρονα εἶναι, nè quis me putet mente captum: μὲ hîc retinet accentum ob ἔμφασιν.

Διαφορᾶς ἕνεκα, Ephes. 2. 13. οἱ ποτὲ ὄντες, pro οἵ ποτε ὄντες. discriminis causâ, nè quis putet οἱ esse ex nominativo singulari ὃς qui, 2 Pet. 3. ver. 9. ὥς τινὲς, &c. non ὥς τινες, nè videretur ὣς positum pro οὕτως. Sic Luc. 14. v. 9. ὁ σὲ, non ὅ σε, nè ὁ videretur articulus postpositivus gen. neut.

131. *Distinctio* (ἡ διαστολὴ) *facit, ut dictio enclitica suum retineat accentum, idque in principio distinctionis semper, in fine rarissimè*, Luc. 4. vers. 6. σοὶ δώσω tibi dabo: σοὶ hîc retinet accentum in principio periodi. Luc. 7. 14. νεανίσκε, σοὶ λέγω, adolescens, Tibi dico: hîc σοὶ retinet accentum post κόμμα, & ob ἔμφασιν. Matth. 17. 4. σοὶ μίαν, ibid. ver. 27. ἀντὶ ἐμοῦ καὶ σοῦ, pro me & te: σοῦ hîc retinet accentum ob finem periodi, nec non ἔμφασιν. Philip. 1. 15. τινὲς μὲν, τινὲς δὲ, alii quidem, alii verò, &c. hîc utrumque τινὲς accentum retinet ob distinctionem: unum enim est in principio periodi, alterum in principio τοῦ κόμματος. Johan. 13. v. 3. εἰμὶ γὰρ, sum enim: hîc εἰμὶ retinet accentum in principio coli. Luc. 10. 21. ἔμπροσθέν σου· hîc σου in fine periodi non retinet accentum, sed rejicit in vocem proximè præcedentem. Sic Johan. 14. 11. πιστεύετέ μοι, in fine periodi.

132. παρενθέσεως ἕνεκα, Mar. 5. v. 41. τὸ κοράσιον (σοὶ λέγω) ἔγειραι, puella (tibi dico) surge:

hîc

hîc σοὶ retinet accentum ob ἔνδειξιν & παρένθεσιν, quæ ipſa eſt diſtinctionis ſpecies. Hebr. 8. 5. ὅρα γδ (φησὶ) vide enim (inquit.) Alii pro parentheſios ſignis hîc habent duo κόμματα, ſed res eódem redit. Marc. 2. 10. (λέγει τῷ παραλυτικῷ) Σοὶ λέγω, Ἔγειραι, (dicit ad paralyticum, Tibi dico, Surge. Confer Luc. 5. ver. 24. Act. 26. 25.

133. Ἔστι *accentum ſortitur in prima ſyllaba: Primò in principio ſententiæ, ſive ſit completa, ſive non.* Johan. 5. verſ. 2. ἔστι δὲ, eſt verò. 1 Corinth. 15. ver. 44. ἔστι σῶμα ψυχικὸν, καὶ ἔστι σῶμα πνευματικόν. 2 Tim. 4. ver. 11. ἔστι γάρ μοι εὔχρηστος, eſt enim mihi perutilis. Matth. 13. v. 39. ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ σπείρας αὐτὰ ἔστιν ὁ διάβολος, hoſtis qui ſevit illa zizania eſt diabolus.

134. *Deinde* ἔστι *accentum in prima ſyllaba habet poſt voculas* οὐκ, ὡς, καὶ, εἰ, ἀλλ', τοῦτ' ut, Matth. 10. 24. οὐκ ἔστι μαθητὴς ὑπὲρ τὸν διδάσκαλον, non eſt diſcipulus ſuper magiſtrum. Johan. 1. v. 48. ἐν ᾧ δόλος οὐκ ἔστι, in quo non eſt dolus. Johan. 20. verſ. 30. ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα, quæ non ſunt ſcripta. Sic ἔνι pro ἔστι Jacob. 1. ver. 17. παρ' ᾧ οὐκ ἔνι παραλλαγὴ, apud quem non eſt mutatio. Coloſſ. 3. v. 6. καὶ ἔστι, & eſt. Roman. 10. 6. τοῦτ' ἔστι, hoc eſt. 2 Reg. 10. v. 24. ἴδετε εἰ ἔστι μεθ' ὑμῶν (τις) τῶν δούλων Κυρίου· videte an ſit vobiſcum aliquis ex ſervis Domini. Johan. 7. 28. ἀλλ' ἔστιν ἀληθινὸς ὁ πέμψας με, ſed verax eſt qui miſit me.

135. *Accentus quoque multas diſtinguit voces:* ut Luc. 4. 9. εἰ *ſi*, εἶ *es*. Sic differunt ἥ *hæc*, ἣ *quæ*, ἦ (ab ἠμὶ pro φημὶ per aphæreſin) *dixit*, ἦ *erat*, ᾖ *ſit*, ᾗ *qua*. item ὦ, ᾧ. μύριοι *decies mille*, μυρίοι *infiniti*. Diſcrimen eſt inter ἥ τε, *& hæc*, Roman. 1. ver. 20. & ἧτε *quaque:* inter μόνη *ſola*, & μονὴ *manſio*, Johan. 14. 17. ὃ ὁ κόσμος οὐ δύναται λαβεῖν· hîc differunt ὃ & ὁ. Sic ἀλλὰ *ſed*, & ἄλλα *alia*. ὦμος ὁ *humerus*, & ὠμὸς *crudelis*. ἐχθρά *inimica*, ἔχθρα *inimicitia*. εἶσι *vadit*, & εἰσὶ *ſunt*. κρίνω *judico*, & κρινῶ *judicabo*. στρέβλη τις ἡ *tormentum*, & στρεβλὴ τις ἡ *perverſa*. ζωὸν *vivum*, & ζῷον *animal*. κῦδος *gloria*, & κύδος *probrum*. ἐραστὸς *amatus*, at Ἔραστος nomen viri, Actor. 19. v. 22.

136. *Græci virgulâ ſeu interciſione* (Græcè διαστολὴ ἢ ὑποδιαστολὴ, *Euſtathio* χωρισμὸς dicitur) *multas diſcriminant, quæ virgula reſpondet accentui Hebraico metheg, idque ad vitandum ambiguitatem:* ut τό, τε *hoc*, Actor. 27. verſ. 5. differt à τότε tunc, Actor. 27. ver. 21. Sic ὅ τε **und der**, Actor. 13. 1. Luc. 23. ver. 12. & ὅτε *quando*, Luc. 17. 22. item ὅ τι *quod* relativum, Luc. 10. 13. & ὅτι *quòd* conjunctio, Matth. 18. ver. 28. ἀπόδος μοι ὅ, τι ὀφείλεις. Johan. 2. 5. ὅ, τι ἂν λέγῃ ὑμῖν ποιήσατε, quicquid dixerit vobis facite.

137. *Sæpe accentus vocabula non diſtinguit, quorum diſcrimen ex ſerie orationis & analyſi Logica eruendum eſt.* Qualia ſunt, οὗ *ubi*,

ubi, & ὗ cujus. ἦτε eratis, & ἦτε sitis. ἐρευνᾶτε investigatis, & ἐρευνᾶτε investigate. Johan.5.39. γινώσκουσι cognoscunt, & Roman. 7.ver.1. γινώσκουσι cognoscentibus. Deut.28.57. ἐν τῇ θλίψει (dat. singul.) ᾗ θλίψει (3. singul.fut. 1. act. indicat.) σε ὁ ἐχθρός σου. πείσομαι persuadebo, & πείσομαι patiar. Johan.17.v.6. σοὶ ἦσαν, utrùm hic σοὶ sit dativus à σύ, vel numerus pluralis à σός. Hebræi dicunt לְךָ הָיוּ. Sic Roman. 12. ἐμοὶ ἡ ἐκδίκησις, pro ἐμὴ ἡ ἐκδίκησις. Hebraismus idem. ἡ πόσις εως potio, & ὁ πόσις ιος maritus; μὴν tamen & μὴν ηνὸς mensis.

Sæpe utrolibet modo tempora quæ coincidere dicuntur, accipere licet. Verbi gratiâ, perinde est utrum dicas εἴπω esse aorist. 1. act. vel aorist. 2. act. subjunct. Johan.11 vers.10. ἀποκτείνωσιν, utrùm sit aorist. 1. act. subjunct. vel præs.act. subjunct. γέγραφα, utrùm sit præteriti activi vel medii.

Nonnunquam distinguit *significatio*: ut ἔστησαν stetérunt, Actor.1.vers.23. & ἔστησαν stetérunt, Luc.17.12. quorum illud esse aoristi primi activi; hoc verò aorist.2. act. ostendit significatio. Sic τρυγητὸς οῦ ὁ vindemia, fructuum collectio. τρύγητος ου ὁ verò tempus vindemiæ. At ἀμητὸς οῦ ὁ messis tempus, sed ἄμητος ου ὁ messis.

Sæpe *genus* distinguit: ἅλς ἁλὸς ὁ sal, ἅλς ἁλὸς ἡ mare: βάτος ου ἡ rubus, βάτος ου ὁ mensura liquidorum. *Vocalis*, ut νῶτος ου ὁ dorsum, νότος ου ὁ notus, ventus. *Consona*, νόθος ου ὁ spurius, &c.

138. *Ex accentu quoque quantitas syllabæ persæpe cognoscitur.* Verbi gratiâ omnia nomina in ίτης (non verbalia) habent penultimam longam: ut πολίτης ου ὁ civis. in plurali numero πολῖται ῶν οἱ cives, Luc.19.14. in fœm. gen. πολῖτις ιδος ἡ civis fœmina. Sic νεὰν ᾶνος ὁ juvenis, νεᾶνις ιδος ἡ, juvencula. Ergo α in νεανίας & νεανίσκος est longum. *Simili rem explicabo.* Gen.27.11. ἐγὼ δὲ ἀνὴρ λεῖος, ego verò sum vir lévis. Hîc Latinè discriminis causâ dicendum & scribendum est *lévis*, non *levís*. Nam *lévis* primâ longa, **glat**; *levís* verò prima brevi, **leicht**. λεῖος *lévis*, vitiosè vulgò scribitur *lævis*. Nam ει in lingua Græca non mutatur in æ, sed in e vel i longum: ut πολιτεία *politīa*, μουσεῖον *muséum*. Lævus verò per æ, à Græca λαιὸς, idem est quod sinister.

139. *Ex origine plurimarum vocum tam orthographia, quàm prosodia sponte emergit, primóque intuitu dignosci potest.* Verbi gratiâ, scribendum esse κίνδυνος *periculum*, compositio ostendit. Sic enim dicitur quasi κινεῖν δυνάμενος movere valens, vel quasi κινῶν ὀδύνας ciens dolores. Sic ῥᾴθυμος *piger*, ex ῥᾴδιος & θυμὸς, facilis seu dissolutus animus. Sic dicimus αὕτη, quasi ἡ αὐτὴ *hæc*: τοῦτο, quasi τὸ αὐτὸ· οὗτοι, quasi οἱ αὐτοί.

sic

ſic θησαυρὸς περὶ τὸ τεθλῶαι εἰς ἄνεμον. Sic ſcribendum Latinè *cœmeterium* ex κοιμητήειον (non cum vulgo *cæmeterium)* hoc eſt, cubile, vel dormitorium, prout eleganter per metaphoram *ſepulcretum Chriſtianorum* vocatur, Iſaiæ 57.6.

140. *Dialectus quandoq; tam ſpiritum, quàm accentum mutat:* ut ὅμοιος ſimilis. Atticè ὁμοῖος. item ἕτοιμος ἑτοῖμος, paratus, γέλοιος γελοῖος, ridiculus. Apocal. 6. 14. εἱλισσόμενος pro εἱλισσόμενος, *convolutus*, Æolicè. Æoles enim fugiunt aſpirationem, quamvis hic diſſentiat editio Stephani & Plantiniana. Sic ſuperiores Germani dicunt **heiſchen**, ſed in inferiori Germania **eiſchen**, omiſsâ literâ **h**. Sic Heb. 11.21. ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς ῥάβδου αὐτοῦ, pro αὑτοῦ, qui Æoliſmus, ſeu quæ pronominis relativi ἐναλλαγὴ inprimis Græcis interpretibus, quos Septuaginti vocant, eſt admodum frequens. Sic Dores pro χράψω ſcribunt χραψῶ.

141. *Apoſtrophus quoq; tenues literas mutat in aſpiratas, & accentum aut tollit, aut revocat, aut relinquit:* ut Act. 9.31. καθ' ὅλης τῆς Ἰουδαίας, per totam Judæam. Hic α in κατὰ tollitur, & τ mutatur in θ propter ſequentem vocalem aſpiratam. 1 Corinth. 15.33. φθείρουσιν ἤθη χρῆσθ' ὁμιλίαι κακαὶ, corrumpunt bonos mores colloquia prava. χρῆσθ', pro χρηστὰ, ubi τ mutatur in θ, & accentus non tantùm revocatur in penultimam, ſed etiam mutatur, nempe, gravis in circumflexum, quod tamen à nonnullis negatur. Sic νύχθ' ὅλην, *totâ nocte*, pro quo Lucæ 5. ver. 5. δι' ὅλης τῆς νυκτὸς, *per totam noctem*, ubi accentus in υ manet. πολλ' ἔχω, multa habeo. ἅπαντα τῷ πλούτῳ ἐσθ' ὑπήκοα, omnia divitiis obtemperant. δεῖν' ἔπαθον, gravia paſſus ſum, pro δεινά. Vides, cum vocalis acuto accentu notata per ἀπόστροφον abjicitur, in *dictionibus indeclinabilibus accentum* unà cum vocali *abjici*; in *declinabilibus* autem *accentum* vel *relinqui* loco ſuo, vel *transferri* ad ſyllabam præcedentem.

142. Sed hic obiter moneo, *Apoſtrophum* perſæpe non eſſe ubi eſſe poſſit, idq; more Ionum: ut Luc. 15.6. ἐπὶ ἑνὶ, pro ἐφ' ἑνί. Roman. 2. v. 2. κατὰ ἀλήθειαν. Roman. 3. v. 5. κατὰ ἄνθρωπον λέγω. Johan. 5. κατὰ ἑορτὴν, pro καθ' ἑορτὴν. Roman. 14. 15. οὐκ ἔτι κατὰ ἀγάπην περιπατεῖς, non jam ſecundùm charitatem incedis, Roman. 16. 25. & Galat. 2. 2. κατὰ (pro κατ') ἀποκάλυψιν, ex revelatione.

Hactenus *de Encliticarum dictionum accentibus* fuſè dixi. Nè tamen aliquis tiro tot regularum congerie abſterritus, hanc de Accentibus inſtitutionem declinet, ad tres regulas ſequentes ferme omnia de dictionibus encliticis ſum contracturus.

REGULA I.

Dictio enclitica qualiſcunq; poſt vocabulum προπαροξύτονον &

προ-

προπερισπώμενον, *reponit* ſeu transfert *accentum ſuum*: ut Johan.21.7. ὁ Κύριός ἐστι, *Dominus eſt*. Johan.20.1. ἦραν τὸν Κύριόν μου, abſtulerunt Dominum meum. Matth.11.v.29. πρᾷός εἰμι, mitis ſum. Actor.7.59. Πνεῦμά μου, Spiritus meus.

Regula II.

Poſt vocabulum ὀξύτονον & περισπώμενον *amittit accentum ſuum*: ut Matth.28.20. μεθ' ὑμῶν εἰμι, vobiſcum ſum. Actor.16.9. ἀνήρ τις, vir quidam, Johan.21. verſ.16. ἀγαπᾷς με; an diligis me?

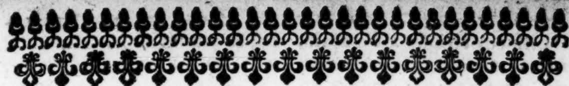
Regula III.

Poſt vocabulum penacutum ſeu παροξύτονον *dictio enclitica monoſyllaba amittit accentum, diſſyllaba verò ſuum retinet*: ut Rom. 14.v.23. πᾶν ὃ οὐκ ἐκ πίστεως, ἁμαρτία ἐστὶ, quicquid non eſt ex fide, peccatum eſt, Roman.1. ver.11. ἵνα τι μεταδῶ, ut quid impertiar. Hic τι amittit accentum ſuam poſt vocem penacutam.

ΤΕΛΟΣ.

IDEA

IDEA GRÆCARUM NOVI TESTAMENTI DIALECTORUM.

Ιάλεκτος *est sermo cuiq; populo peculiaris, idq; in eadem lingua.* ἰδίωμα γλώττης à Plutarcho vocatur: vide Actor. 2. vers. 6.

2. Διάλεκτος oritur à διαλέγω *discerno.* Xenoph. τὸ πλύον τοὺ ἀθέρας διαλέγει, *ventilabrum aristas à frumento secernit.* Hinc est διαλέγομαι distinctè loquor, dissero, colloquor.

3. *Dialectus hæc seu linguæ unius differentia cernitur aut in literis ejusdem vocabuli, aut in pronuntiatione seu accentu, aut in vocibus integris, aut in syntaxi.*

4. *Sunt verò Dialecti Novi Testamenti septem,* quas ordine non exquisitiori sed qualicunq; enarrare fert animus; nempe, *Attica, Ionica, Dorica, Æolica, Bœotica, Poëtica* & ἡ ἑβραΐζουσα.

5. Nec mirum est omnium Dialectorum vestigia in Novo Testamento apparere. Nam Apostoli Evangelium annuntiârunt non tantùm Judæis, qui legebant Græcam Veteris Testamenti versionem, sed etiam reliquis populis varietate Dialectorum differentibus. Atque hinc orta est Dialectorum illarum varietas.

6. Quod etiam poëticæ Dialecti in eo extent exempla, fit partim, quia poëtæ in Novo Testamento allegati sunt: partim more Xenophontis, qui sæpe phrases intermiscet poëticas. Vide in eum Indicem vocum & phrasium Græcum ab Æmilio Porto additum.

7. *Attica Dialectus*, sicut omnium est elegantissima, ita in Novo Testamento frequentissima, adeo ut in toto Novo Testamento vix videatur esse caput, ubi non aliquot ejus extent vestigia.

8. Quemadmodum in Latio Ciceroniana eloquentia habebatur præcipua; ita Demosthenéa illa & Attica facundia in Græcia.

9. Quæ

9. Quæ itaque *Chamierus* vir clarissimus scripsit 2 Tom. lib. 11. cap. 16. num. 7. quasi *Evangelistæ non fuerint usi dialecto Atticâ, sed communi*, accipienda sunt cum grano salis.

10. Facessant ergo illi, qui stilum Novi Testamenti non satis Græcum esse (etiam qui sibi aliisque maximè vigilare videbantur) somniabant. Apostoli enim eum edocti fuerunt ab ipso Spiritu sancto, Act. 2. 4. quo Doctore & Magistro, quis quæso unquam disertiùs aut magis propriè dicere potuit?

11. *Attici verò primò sunt φιλομέτοχοι*, hoc est, *gaudent participiis*: ut Matth. 1. 18. εὑρέθη ἐν γαστρὶ ἔχουσα, pro ἔχειν. Matth. 10. 1. ἐτέλεσεν διατάσσων. Matthæi 19. 22. ἦν γὰρ ἔχων (pro εἶχεν) κτήματα πολλά. Matth 24. ver. 9. ἔσεσθε μισούμενοι, pro μισηθήσεσθε, odio habebimini. Luc. 1. 20. ἔσῃ σιωπῶν, pro σιωπήσεις, *obmutesces*. Luc. 5. ver. 10. ἔσῃ ζωγρῶν, pro ζωγρήσεις, vivos capies. Luc. 9. 59. ἐπίτρεψόν μοι ἀπελθόντι (pro ἀπελθεῖν, quæ syntaxis legitur Mat. 8. 31.) permitte mihi ut abeam. Luc. 21. 24. ἔσται πατουμένη, pro πατηθήσεται. Luc. 23. 8. ἦν γὰρ θέλων, pro ἤθελε γὰρ, cupiebat enim. Luc. 24. 32. καρδία ἦν καιομένη, cor ardebat. Actor. 17. 6. ἐθεώρει τὴν πόλιν οὖσαν (pro εἶναι Actor. 20. 13. οὕτω γὰρ ἦν διατεταγμένος, *ita enim mandaverat*. Act. 24. 10. ὄντα σε κριτὴν, pro εἶναι σε κριτὴν. Act. 27. 3. ἐπέτρεψε πορευθέντα, pro πορευθῆναι. Marc. 1. 4. ἐγένετο βαπτίζων καὶ κηρύσσων, baptizabat & prædicabat. 1 Timoth. 3. ver. 13. μανθάνουσι περιερχόμεναι, pro περιέρχεσθαι, discunt circumire. 2 Pet. 2. 10. οὐ τρέμουσι βλασφημοῦντες (pro βλασφημεῖν,) *non horrent probris incessere dignitates*: alii vertunt *majestates*. Hebr. 10. 25. βλέπετε τὴν ἐγγίζουσαν ἡμέραν, *videtis appropinquantem diem*. participium hîc ponitur pro infinitivo. Sic Arist. 3. top. cap. 1. ἀνῃρηκὼς ἔσομαι, tollam, negabo. Idem δεδειχὼς ἔσομαι, demonstrabo. Demosth. Olynth. α. ἐγνωκὼς ἔσται, sentiat. ibid. τὶ κωλῦον ἔσται; pro κωλύσει, *quid enim remorabitur?* Olynth. γ. ἐστρατηγηκότες ἔσεσθε, bellum inferetis. Thucyd. lib. 1. ἀκμάζοντές τε ἦσαν, pro ἤκμαζον, *florebant*. Actor. 19. 35 δέον ἐστὶ, pro δεῖ, oportet. Eodem modo etiam alia verba, τυγχάνω, ὑπάρχω cum participiis construuntur, aliorúmque temporum inserviunt periphrasi. Actor. 8. 16. οὔπω γὰρ ἦν ἐπ' οὐδενὶ αὐτῶν ἐπιπεπτωκὸς, μόνον δὲ βεβαπτισμένοι ὑπῆρχον εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ, nondum enim in quemquam illorum illapsus erat (Spiritus sanctus) sed baptizati tantùm fuerant in nomen Domini Jesu. Hic ἦν ἐπιπεπτωκὸς, pro ἐπεπεπτώκει, & ὑπῆρχον, pro ἦσαν. Hippocrates in epistola sua ad Damagetum ita alloquitur Democritum: Τί τοῦτο τυγχάνεις γράφων; φράζε, *Eccur hæc scribis? eloquere*. ubi Hippocrates cum Democrito videtur voluisse ἀττικίζειν.

Sic

Sic Demosth. Οὐ γὰρ ἐχθρὸς ὑπῆρχεν ὢν, *Non enim erat inimicus*. Redundantia hæc est Attica. Sic Luc. 10.30. ἡμιθανῆ τυγχάνοντα, *seminecem*. Sic quoque Naso Ἑλληνίζει 4. de Ponto:

Omnia sunt hominum tenui pendentia filo.

Omnia sunt pendentia, hoc est, omnia pendent.

12. *Attici κρᾶσι*, hoc est, *contractione gaudent*, Matth. 5. v. 47. ποιεῖτε pro ποιέετε. Matth. 7. 19. ποιοῦν pro ποιέων. Matth. 8. ver. 4. τῷ ἱερεῖ, pro ἱερέϊ. Johan. 10. 41. ἀληθῆ, pro ἀληθέα. Act. 2. ver. 5. εὐλαβεῖς, pro εὐλαβέες. Actor. 10. v. 7. εὐσεβῆ, pro εὐσεβέα. Johan. 14. 12. ποιῶ. Johan. 14. 31. ἀγαπῶ, nunquam ποιέω, ἀγαπάω. 1 Corinth. 1. 5. γνώσει, pro γνώσεϊ. Roman. 4. πίστει, pro πίστεϊ, &c. Iones contrà. Sic pro ἔθεσο Iones per syncopen dicunt ἔθεο, Attici vero ἔθου. Actor. 5. 4. Apocal. 6. 15. ὀρέων non contrahitur, sicut nec ὀστέων Ephes. 5. ver. 30. Vide infra Ionicam Dialectum. Differt ab Ionico ὁρέων, *videns*, spiritu. Iones pro ὀρῶ dicunt ὁρέω, τὸ ἄλφα, quantum fieri potest, fugientes. Herodotus in Euterpe de Sardanapali Epitaphio, εἰς ἐμέ τις ὁρέων, εὐσεβὴς ἔστω. Ita profectò etiamnum *Herodes*, Act. 12. 23. exclamat εἰς ἐμέ τις ὁρέων, ταπεινόφρων ἔστω: & *dives epulo*, Luc. 16. vers. 24. εἰς ἐμέ τις ὁρέων, πολύσπλαγχνος ἔστω.

13. *Insuper si duæ dictiones quasi crasi coaluerint, seu fuerint commixtæ, signatur ista crasis apostrophi charactere*: ut τοὔνομα, pro τὸ ὄνομα. Matth. 27. 57. κἂν, pro καὶ ἐὰν, & *si*. Hebr. 12. v. 20. κἂν θηρίον θίγῃ τοῦ ὄρους, & *si bestia tetigerit montem*. Demosth. Olynth. 1. κἂν ὅμορον χώραν ἔχωσι, & *si finitimam regionem habent*, hoc est, reges insidiantur liberis Rebuspublicis, inprimis si sint vicinæ. Exempla sunt omnibus obvia: τοὐναντίον, *è contrario*, pro τὸ ἐναντίον. Galat. 2. 7. κἀγὼ, pro καὶ ἐγώ. Matth. 2. ver. 8. κἀμὲ, pro καὶ ἐμέ. Johan. 7. ver. 28. κἀκεῖ, pro καὶ ἐκεῖ. Actor. 14. v. 7. κἀκεῖνα, pro καὶ ἐκεῖνα. Mat. 15. ver. 18. At cur τοὔνεκα ἐκ τοῦ ἕνεκα non scribimus τοὕνεκα cum spiritu aspero? Respon. Quia signum est apostrophi, qui aliter non indicatur. Hanc subtilitatem Grammaticam in gratiam juniorum hìc obiter perstringere libuit.

14. *Attici semper apostropho utuntur*, Matth 19. ver. 8. ἀπ' ἀρχῆς. Luc. 8. v. 2. ἀφ' ἧς. Johan. 5. ver. 19. ἀφ' ἑαυτοῦ. Gal. 1. 13. καθ' ὑπερβολὴν, summè. 1 Corinth. 15. 33. χρῆσθ', pro χρηστά. Iones contrà, vide infra.

15. *Συγκοπὴ in verbis, idque mutato accentu*: Matth. 13. ver. 49. ἀφοριοῦσι, pro ἀφορίσουσι, & Matthæi 25. 32. ἀφοριεῖ, pro ἀφορίσει. Luc. 1. 48. μακαριοῦσι, pro μακαρίσουσι, *beatum prædicabunt*. Act. 7. ver. 43. μετοικιῶ, pro μετοικίσω, *captivos abducam*. Hebr. 10. v. 37. χρονιεῖ, pro χρονίσει, *tardabit*. Coloss. 4. 9. γνωριοῦσι, pro γνωρίσουσι. Luc. 19. 44. ἐδαφιοῦσι, pro ἐδαφίσουσι, *solo æquabunt*. Ephes. 6. 8.

κομιεῖται,

κομιεῖται, pro κομίσεται. Rom.10. verſ.19. παροργιῶ, pro παροργίσω. Matth.12.ver.21. ἐλπιοῦσι, pro ἐλπίσουσι. Mat.3.12. διακαθαριεῖ, pro διακαθαρίσει. Jacob. 4.8. ἐγγιεῖ, pro ἐγγίσει. *Vel non mutato accentu:* Apocal 7.ver.11. ἑστήκεσαν, pro εἱστήκεισαν. Heb.12. ver.17. ἴστε, pro ἴσατε, *ſcitote*. Sic ἴσμεν, pro ἴσαμεν, &c. crebrò apud Demoſthenem occurrunt. Sic ἑστὼς Luc.18. v.13. pro ἑσταὼς, ex ἑστηκὼς, ab ἵστημι. Futur. στήσω. P. ἕστηκα, & Doricè ἕστακα, in f.g. ἑστῶσα, pro ἑστῦια· ſicut ab εἰδὼς eſt fœmininum εἰδῦια. Marc.5. v.33. Sic Iſocr.ad Democritum διεστῶσας, pro διεστυίας, idque Atticè. At inquiat aliquis, Cur dicimus ἑστὼς, ῶτος, & non εἰδὼς, εἰδῶτος; Reſpondeo, in ἑστῶτος non ſolum eſt Syncope, ſed etiam craſis; at in εἰδότος eſt ſola Syncope. Heb.9.12. εὑράμενος, pro εὑρησάμενος. Luc.14.ver.20. ἔγημα, pro ἐγάμησα, ubi præter Syncopen etiam eſt Metatheſis. Philem.v.20. ὀναίμην, pro ὀνησαίμην. Sic ᾔδειν, pro εἴδειν, ex εἰδήκειν, per Syncopen duarum literarum η, κ. Atticè Johan.1.33. εἰδέναι, pro εἰδηκέναι. Tit.1.16. εἰδὼς, pro εἰδηκώς. Marc.6. 20. συνειδὼς, pro συνειδηκὼς conſcius. Act.5.2. Vide plura exempla in Lexico N.T.

16. Ἀναδιπλώσει, h.e. *reduplicatione delectantur Attici.* Joh. 4.42. 1 Joh.1.1. ἀκηκόατε, pro ἠκόατε, prioribus duabus literis in ἀκούω (vide Actor.6.ver.14.& 9.13.) reduplicatis. Johan.6.12. συναγάγετε, pro συνάγετε, *colligite*, ſeu *diligenter colligite.* 1 Corin.15.17. ἐγήγερται, pro ἤγερται. Johan.16.28. 1 Joh.4.2. ἐλήλυθα, pro ἤλυθα. 1 Sam.20. 41. ὡς ὀμωμόκαμεν ἀμφότεροι, ſicut juravimus ambo, &c. Jonathan ad Davidem ſic loquitur, ubi reduplicatio illa videtur conjunctam habere quandam ἔμφασιν. Joh.4.38. εἰσεληλύθατε. Jacob. 5.4. Sic 1 Pet.4.3. παρεληλυθὼς χρόνος, præteritum tempus. Heb. 11.17. προσενήνοχε obtulit, pro προσήνοχε. Vide in Lexico N.T. προσφέρω.

17. Τροπῇ, h.e. *mutatione*. Mat. 27.4. Joh.11.40. ὄψει, pro ὄψῃ. Sic οἴει, pro οἴῃ putas, pro βούλῃ vis, à βούλομαι, dicunt Attici βούλει. Luc.22.42. pro παρέξῃ παρέξει, Luc.7.4. & pro εἷς *es* (ab ἔω, pro quo uſitatum eſt εἰμὶ) εἶ *es*, ab ἔομαι, in ſecunda perſona ἔῃ, contractè ῇ, pro quo uſitatum eſt Atticum εἶ *es*. Matth. 11. verſ.3. Sic pro ἔρρηκα Attici dicunt εἴρηκα. Johan.4.29. & 15.15. Rom. 4.15. Mat.24.25. pro λέληφα εἴληφα, Apoc.2.28. Matth.25.24. Sic pro εἴδειν, ex εἰδήκειν, dicunt ᾔδειν, Johan.6.6. pro μεμίαμαι, à verbo μαίνω *polluo* (unde eſt ἐμάνθην, μανθῶ, Joh.18.28.) dicunt. Attici μεμίασμαι. Tit.1. v.15. τοῖς δὲ μεμιασμένοις καὶ ἀπίστοις οὐδὲν καθαρὸν, &c.

18. *Nominativo utuntur pro Vocativo.* Matth.1.v.20. υἱὸς pro υἱέ. Mar.15.34. ὁ Θεός μου, ὁ Θεός μου, pro ὦ Θεέ μου, ὦ Θεέ μου, quæ leguntur Mat.27.26. Sic Joh.19.3. χαῖρε ὁ βασιλεὺς, pro ὦ βασιλεῦ, ſicut legimus Marc.15.18. Sic

Hom.

Hom. ἰλιαδ. α. 231. δημοβόρος βασιλέως, ἐπεὶ ὀυτιδανοῖσιν ἀνάσσεις, pro δημοβόρε βασιλεῦ. Luc.8.54. ἡ παῖς (pro ὦ παῖ) ἐγείρου, heus puella, ſurge. Marc. 14.36. Ἀββᾶ ὁ πατὴρ, pro ὦ πάτερ. Mat.17.17. ὦ γενεὰ ἄπιστος, pro ὦ ἄπιστε. Rom.8.15. ἐν ᾧ κράζομεν Ἀββᾶ ὁ πατὴρ. Mat.6.9. Πάτερ ἡμῶν, ὁ ἐν τοῖς ὀυρανοῖς, ubi ὁ neceſſariò ponitur, quia articuli carent Vocativo, eſtque periphraſis Hebraica, pro ὀυράνιε.

19. Atticiſmum quoq; redolent phraſes ſequentes. Act.25.5. ὀυκ ἐρεῖς κακῶς τὸν ἄρχοντα. Mat. 27.22. τί ὀῦν ποιήσω Ἰησοῦν (pro τῷ Ἰησοῦ) τὸν λεγόμενον Χριστόν. Act. 12.v.18. τί ἄρα ὁ Πέτρος ἐγένετο, verbotenus, *quidnam factus eſſet Petrus*, hoc eſt, quidnam Petro accidiſſet. Marc.14.7. καλῶς ποιεῖν τινα. Mat.5.44. καλῶς ποιεῖτε τοὺς μισοῦντας, *benefacite oſoribus veſtris*, pro quibus more Latinorum Luc.6.27. καλῶς ποιεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς.

20. Luc.6.4. ἔξεστι *cum accuſativo conſtruitur*, ſicut Plato quoque τὸ ἀρέσκω cum eodem caſu conſtruxit, idque Atticè. Videatur quarta editio Lexici Novi Teſtamenti.

21. *Atticè verba ſenſuum regunt accuſativum*, non ſolum Genitivum. Johan.3.8. τὴν φωνὴν ἀκούεις, *ſonum audis*. Vide ἀκούω in Lexico.

22. *Quodvis verbum activum conjungi poteſt cum accuſativo nominis, à quo derivatur.* Laſcaris ait eſſe phraſin Atticam, quam tamen malim ſimpliciter vocare *Helleniſmum*. Mat.2.10. ἐχάρησαν χαρὰν μεγάλην, *ingenti gaudio fuerunt perfuſi*. 2 Tim.4.7. τὸν ἀγῶνα τὸν καλὸν ἠγώνισμαι, *certamen præclarum decertavi*. Luc.2. verſ.9. ἐφοβήθησαν φόβον μέγαν, *timore magno fuerunt perculſi*. Luc. 2.8. φυλάσσοντες φυλακὰς, *accuratiſſimè excubantes*. Heſiod.ε.81. δῶρον ἐδώρησαν. Xenoph. ἄρχειν ἀρχὴν, *imperium adminiſtrare*. Vide Taubman. in Plautum, & apud Græcos innumera ſunt id genus exempla. Tenendum tamen, φράσιν ejuſmodi eſſe ἐμφατικὴν. Sic quum more Græcorum dicimus, *aliquem errare errorem*, indicamus *eum gravi teneri & conſtringi errore.*

23. *Accuſativus ponitur pro nominativo.* 1 Corin.10.16. τὸν ἄρτον ὃν κλῶμεν, ὀυχὶ ἐστιν; &c. pro ἄρτος, ὃν κλῶμεν. Helleniſmum hunc etiam Virgilius, aliiq; Latini imitantur. Æneid.1.

Urbem quam ſtatuo, veſtra eſt,
ſubducite naves.

24. *Contra, Nominativus ponitur pro Accuſativo*, quæ Syntaxis Atticiſmum ſapit, & inprimis Xenophonti (quem, ob ſingularem orationis elegantiam, apem Atticam veteres appellitârunt) eſt familiaris. Roman.1.12. φάσκοντες ἐῖναι σοφοὶ, *jactitantes ſe eſſe ſapientes*: quod fieri ſolet, quum ſequens nomen refertur ad ipſam perſonam loquentem. Sic Rom.15.24. ἐλπίζω γὰρ διαπορευόμενος θεάσασθαι ὑμᾶς, *ſpero enim* fore, *ut* iſtac *præteriens viſam vos.*

25. At hic Atticiſmus Act.5. v.36.

v.36. negligitur, idque perspicuitatis causâ. Xenoph. φησὶν αὐτὸς αἴτιος γεγενῆσθαι, *ait se autorem fuisse*. Lucian. φησὶν οὗτος ἀμείνων γεγενῆσθαι στρατηγὸς, *affirmat se meliorem fuisse ducem*. Hic oratio in eadem persona persistit, & proinde nominativus sequitur. Hunc Hellenismum metri causâ imitatus est Ovidius, ubi ita scribit:

——*retulit Ajax*
Esse Jovis pronepos.——

Hanc licentiam sibi sumpserunt Latini poëtæ, quoties in Latio sermone iis aqua hæsit. Aliæ id genus Antiptoses passim occurrunt.

26. Pro σ adhibent ταῦ ἐλαττονέω, *minus habeo*. 2 Corin.8.15. ἐλαττόω *minuo*. Johan.3.v.30. ἐμὲ δὲ ἐλαττοῦσθαι. Heb.2.v.7. ἠλάττωσας. 1 Timoth.5.v.19. μὴ ἔλαττον, &c. Act.17.7. ἀπέναντι τῶν δογμάτων τοῦ Καίσαρος πράττουσι, *contra edicta Cæsaris faciunt*. Actor.19.v.36. μηδὲν προπετὲς πράττειν, *nihil præcipitanter facere*. Paulus (omisso hoc Atticismo) jubet nos 1 Thessal.4.11. πράσσειν τὰ ἴδια. sicut Hector uxori suæ non sine stomacho dicit Ἰλιάδ. ζ.490.

Ἀλλ' εἰς οἶκον ἰοῦσα, τὰ σαυτῆς ἔργα κόμιζε.

Sed domum ito, & satage rerum tuarum, scilicet,

Apta quidem telæ, sed inepta est fœmina telo,
Indignumq; viro subdere colla colo.

Sed hæc παρέργως Luc.10.41. ἀποκριθεὶς δὲ εἶπεν αὐτῇ ὁ Ἰησοῦς, Μάρθα, μεριμνᾷς καὶ τυρβάζῃ περὶ πολλὰ, ἑνὸς δέ ἐστι χρεία. Hic τυρβάζῃ *tumultuaris*, ponitur pro συρβάζῃ, Atticè. Græcis ἡ σύρβη est *turba*, pro qua voce dicunt Attici τύρβη, ubi mutatur σ in τ, more Chaldæorum, qui pro שׁוֹר *taurus*, dicunt תּוֹר, pro זָהָב aurum, דְּהַב, &c. & nos quum dicimus Wasser, Germani inferiores Water, &c. Sic ἧττον pro ἧσσον, *detrimentum*. 1 Corinth. 11.17. ἡττάομαι ὤμαι, sum inferior. 2 Pet.2. ver.20. ἥττημα pro ἥσσημα *defectus*. Roman.11.12. 1 Corinth.6.7. Sic κρείττων Heb.1.4. pro κρείσσων 1 Corinth.7.9. τὰ κρείττονα. Hebr.6.9. κρείττοσι θυσίαις. Heb.9.23.

27. *In declinatione prima simplicium* μητραλοίας α ὁ Doricè, sed Atticè μητραλώης ου ὁ 1 Timoth.1.ver.9. sic πατραλώης ου ὁ, *parricida*. Ita in verbis pro δοίην, Atticè δώην. 1 Tim.1.18. & 1 Tim.2.7.&c.

28. *Declinatio quarta simplicium* est Attica, Mat.16.22. ἵλεώς σοι Κύριε, scil. ἴθι. ἵλεως pro ἵλαος. 1 Cor.1.12. ἐγὼ δὲ Ἀπολλώ, scil. εἰμι, ubi Ἀπολλώ est Genit.sing. Atticus pro Ἀπολλοῦ. 1 Corinth.3.v.5. τίς Ἀπολλώς est nominativus Atticus. Actor.19. vers.1. Ἀπολλώ accusativus est Atticus, qui quandoque νῦ in fine abjicit. Sic Actor.21. vers.2. ἤλθομεν εἰς τὴν Κῶν, ubi Κῶν est Accusativus Atticus, pro κέως ω ἡ, dicitur κῶς ῶ ἡ, & pro κέων κῶν. Attici hic pro ο μικροῦ, ponunt ω μέγα · prout

ut etiam fit in δύω, pro δύο duo, &c.

29. *Declinatio secunda contractorum, ubi Genitivus exit in εως, est Attica*, & hæc sola in Novo Testamento est usitata. Mat.1. v.1. γενέσεως. 2 Pet.1.v.3. θείας κοινωνοὶ φύσεως. Ephes.2. v.1. τῇ φύσει, non φύσεϊ, vel φύσιι. Luc. 10.19. ἐπάνω ὄφεων, *supra serpentes*. Luc.11.v.52. ἤρατε τὴν κλεῖδα τῆς γνώσεως, sustulistis clavem cognitionis. Hanc sanè tollunt, qui Laicis interdicunt Bibliorum lectione. Sic quamvis σίνηπι formet genitivum σινήπιος, juxta declin.2. contractorum, tamen in Novo Testamento est sola declinatio Attica, & flectitur in genitivo σινάπεως, Mat.13.31. Luc.17.6,20. Cur verò dicatur σίναπι, pro σίνηπι, vide infra num.54.

30. *Declinatio tertia contractorum format genitivum in έος, sed Atticè* in έως. Johan.18.v.15. εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ ἀρχιερέως, in aulam pontificis. Act.10.32. ἐν οἰκίᾳ Σίμωνος βυρσέως, in ædibus Simonis coriarii. Act.12. v.20. ἐπὶ τοῦ κοιτῶνα τοῦ βασιλέως, cubicularium regis. Actor.27. v.2. Θεσσαλονικέως. 2 Corin.11.32. Ἀρέτα τοῦ βασιλέως, Ἀρέτα pro Ἀρέτου, ab Ἀρέτας.

31. *In quinta declinatione contractorum* κρέας, *caro*, in Genitivo κρέατος, κρέαος, & Atticè κρέως · in plurali numero κρέατα, κρέαα, κρέα. Roman.14.21. 1 Corin.8.13. γῆρας *senectus*. in genit. γήρατος, γήραος (Hesiod.ἐργ.329.) & Atticè γήρως. in dativo γήρατι, γήραϊ, & Atticè γήρᾳ. Luc.1. v.36. ἐν γήρᾳ αὐτῆς, *in senectute sua*. Arist. κάλλιστον ἐφόδιον τῷ γήρᾳ ἐστὶ παιδεία, *optimum viaticum senectuti est eruditio*.

32. *Singularis est Græcorum elegantia, Atticis inprimis trita, quum cum substantivo masculino aut fœminino construitur Adjectivum in neutro genere*. verbi gratiâ: Matth.6.34. ἀρκετὸν τῇ ἡμέρᾳ ἡ κακία αὐτῆς. Hic in voce ἀρκετὸν (pro ἀρκετὴ) subaudiri solet πρᾶγμα. Arist.Ethic.lib.7.cap. 14. sub finem, ἡ μεταβολὴ πάντων γλυκύτατον, *variatio est omnium suavissima. Varietas delectat*: γλυκύτατον hic ponitur pro γλυκυτάτη. Luc.12.23. ἡ ψυχὴ πλεῖόν ἐστι, scil. πρᾶγμα, *anima est res præstantior*. Roman.13.11. νῦν γὰρ ἐγγύτερον ὑμῶν ἡ σωτηρία. Hunc Atticismum imitatus est Virgilius, ubi dixit, Ecl.3.

Triste lupus stabulis.——

hoc est, lupus est res tristis.

Item Æneid.4.

Varium & mutabile semper fœmina.

Ovid. *Turpe senex miles, turpe senilis amor.*

Turpe, hoc est, res minùs conveniens.

Demosth Olynth.1. ἄπιστον ἡ ταῖς πολιτείαις ἡ τυραννὶς, res infida Rebuspub. est tyrannis.

Isocr. ἡ τέρψις σὺν τῷ καλῷ μὲν ἄριστον, ἄνευ δὲ τούτου κάκιστον, delectatio cum honesto seu virtute conjuncta est optima, sine hoc pessima.

Plato in Protagora docet, ὅτι

ἡ ἀρετὴ οὐκ ἔστι διδακτὸν, quòd virtus non possit doceri. Plutarchus verò contrariam defendit sententiam, ὅτι ἡ ἀρετὴ ἐστι διδακτὸν, Tom. 2. quæst. 22.

Prov. 30. 27. ἀβασίλευτόν ἐστιν ἡ ἀκρὶς, &c. *locusta est sine rege.*

33. *Eleganter quoq; adjectivo neutro utuntur pro substantivo.*

Rom. 2. 4. τὸ χρηστὸν τοῦ Θεοῦ, pro ἡ χρηστότης τοῦ Θεοῦ, benignitas Dei. Rom. 9. 22. τὸ δυνατὸν, pro τὴν δύναμιν. Philip. 3. 8. διὰ τὸ ὑπερέχον, pro διὰ τὴν ὑπεροχήν.

1 Cor. 1. 25. τὸ μωρὸν, pro ἡ μωρία stultitia, ibid. τὸ ἀσθενὲς, pro ἡ ἀσθένεια infirmitas. Philip. 4. 5. τὸ ἐπιεικὲς ὑμῶν, h.e. ἡ ἐπιείκεια ὑμῶν, moderatio vestra. 2 Corinth. 4. 17. τὸ ἐλαφρὸν, *levitas.*

Heb. 6. 17. τὸ ἀμετάθετον τῆς βουλῆς αὐτοῦ, immutabilitatem consilii ejus. Sic Arist. τὸ νέον οὐ δύναται ἡσυχάζειν· τὸ νέον, pro ἡ νεότης. ita passim τὸ καλὸν idem est quod ἡ ἀρετή. Thucyd. li. 1. οἱ Ἀθηναῖοι τὸν σίδηρον κατέθεντο διὰ τὸ ἁβροδίαιτον, *Athenienses propter victus mollitiem ferrum deposuerunt*, h.e. luxu ad arma fuerunt redditi inepti. Luxus enim vires corporis & animi frangit, & non viros animosos sed mulierosos procreat. Quot quæso palatia luxus hic effœminavit, ubi ipsi primates amori & poculis operam dantes, se Remque publicam funditus perdiderunt? Nempe, οἴδασι πίνειν καὶ βινεῖν, uti de iis scribit Aristophanes. Βατραχ. δραμ. γ. Scil. hæc fuerunt illius seculi equestria exercitia.

34. *Atticè Nominativi, itemq; Accusativi, ponantur pro Genitivis absolutis*: ut Act. 24. 25. (quem locum Concordantiæ Græcæ omiserunt) τὸ νῦν ἔχον, pro τούτων οὕτως ἐχόντων. Marc. 10. 1. καὶ εὐθέως ἀναβαίνων (Atticè pro αὐτοῦ ἀναβαίνοντος, nempe, Ἰησοῦ) εἶδε (scil. ὁ Ἰωάννης) τοὺς οὐρανοὺς σχιζομένους, pro σχίζεσθαι. Vide supra num. 7. Lege Th. Bezam ad Ephes. 1. 18.

35. Sic paragoge τοῦ ἰῶτα, item voculæ γε, & in verbis τῷ νῦ iis est perfrequens: ut οὑτωσὶ νυνὶ, pro οὕτω νῦν. Heb. 8. v. 6. & 11. 16. 2 Corinth. 8. 22. & οὐχὶ, pro οὐκ, Attica sunt. Johan. 13. 11. οὐχὶ πάντες καθαροί ἐστε, non omnes puri estis. 1 Cor. 10. 29. οὐχὶ τὴν ἑαυτοῦ, non suam, &c. Roman. 8. 32. item ἔγωγε, pro ἐγὼ, & ἄραγε, pro ἄρα. Matth. 7. v. 20. Quamvis etiam Hippocrates in Epistola sua ad Damagetum scribat, ἔμοιγε τοὔνομα Ἱπποκράτης, ubi conjecto Hippocratem voluisse cum Damageto aut cum Democrito (utrolibet modo accipias) ἀττικίζειν. Matth. 3. 7. εἶπεν αὐτοῖς, *dixit eis.* Sic ἦν *eram* vel *fui*, ἦς *eras* vel *fuisti*, ἦ· vel Atticè ἦν *erat* vel *fuit*, quod ἦν solum in Novo Testamento est usitatum. Johan. 1. 1. Luc. 5. 17. &c.

36. Est & hæc Syntaxis Attica. Johan. 11. v. 19. ἐληλύθεισαν πρὸς τὰς περὶ Μάρθαν καὶ Μαρίαν, hoc est, πρὸς Μάρθαν καὶ Μαρίαν. Sic Xenoph. οἱ περὶ Κῦρον, hoc est,

est, ὁ Κύριος. Eodem modo Homerus construit τὸ ἀμφὶ Ἰλιάδ. ϊωτα. vers. 81, 82. & seq.

37. Attici pro διδάσκω dicunt διδασκέω, pro ῥίπτω ῥιπτέω. Act. 22. 24. ῥιπτούντων τὰ ἱμάτια, pro ῥιπτόντων. pro ἀποκύω gigno, pario, ἀποκυέω. Jacob. 1. v. 15, 18. Sic passim τιθεῖ, pro τίθησι, à τιθέω, & ἐτίθουν, pro ἐτίθεσαν. ἐπιτίθει, pro ἐπιτίθετι. 1 Tim. 5. ver. 22. ἐπετίθουν, pro ἐπετίθεσαν. Act. 8. 17. προσετίθει, pro προσετίθη apponebat. Act. 2. 47. δίδου, pro δίδοθι, à διδόω. Luc. 11. 3. ἐδίδου, pro ἐδίδω. Matth. 26. 26. Luc. 9. 16. ἐδίδουν, pro ἐδίδοσαν. Johan. 19. 3. ἐπεδίδου, pro ἐπεδίδω. Luc. 24. 30. παρεδίδου, pro παρεδίδω, Act. 8. 3. Sic usitatum est ἱστάω, pro ἵστημι, Roman. 3. 31. Sic Roman. 3. 11. ὁ συνιῶν (pro ὁ συνιείς) à συνιέω ἤφιεν ab ἀφιέω, pro ἀφῆν. Marc. 11. 16. &c.

38. Adjectiva in ος multa, inprimis orta Atticè, sunt generis communis: ut ὁ ἡ φρόνιμος, Matth. 25. 9. ὁ ἡ ἕτοιμος, Matth. 25. 10. Luc. 2. v. 13. στρατιᾶς οὐρανίου. Johan. 3. v. 16. ζωὴν αἰώνιον. 1 Tim. 4. 8. ἡ εὐσέβεια ὠφέλιμός ἐστι πρὸς πάντα. 1 Tim. 5. v. 13. φλύαροι (αἱ νεώτεραι γυναῖκες) Roman. 1. 20. ἀΐδιος ἡ θειότης, 1 Tim. 2. 8. ὁσίους χεῖρας. ὁσίους, pro ὁσίας. 1 Tim. 2. v. 9. ὁ ἡ κόσμιος. Tit. 2. 11. χάρις ἡ σωτήριος. Jacob. 1. 26. τούτου μάταιος ἡ θρησκεία.

39. Pro ευ diphthongo immutabili ponunt ηυ, mutato τῷ ε in η. Matth. 26. 44. πάλιν προσηύξατο, tursus oravit. Jacob. 5. vers. 17. προσευχῇ προσηύξατο, orando oravit Elias, hoc est, ardentissimè oravit. Act. 8. ver. 15. προσηύξαντο περὶ αὐτῶν, orarunt pro iis. pro εἰδεῖν ᾔδειν. vide num. 17. Matth. 24. 43. εἰ ᾔδει ὁ οἰκοδεσπότης, si sciret paterfamilias. Marc. 14. 40. καὶ οὐκ ᾔδεισαν nesciebant, &c. Hic pro ει diphthongo immutabili ponitur Atticè η. Rom. 9. 3. ηὐχόμην, optarem. Hic pro ευ diphthongo immutabili ponitur ηυ, idque Atticè. Marc. 6. 31. ηὐκαίρουν, pro εὐκαίρουν, vacabat iis, quod sine Atticismo legitur. Act. 17. vers. 21. Marc. 10. 16. ηὐλόγει αὐτά, benedicebat illis. Act. 11. 29. καθὼς ηὐπορεῖτό τις, prout quisque facultatibus instructus erat, vel prout cuique suppetebat. Luc. 3. 22. ἐν σοὶ ηὐδόκησα, in te acquiesco, per te sum reconciliatus, &c.

Augmentum syllabicum ubi ε ψιλὸν Atticè mutatur in ῆτα. Matth. 26. 9. ἠδύνατο, pro ἐδύνατο Atticè *poterat*. Matth. 17. 16. ἠδυνήθησαν, pro ἐδυνήθησαν potuerunt. ἠδύναντο *poterant*, pro ἐδύναντο. Joh. 12. 39. ibid. v. 19. ἠδυνήθημεν potuimus. 2 Johan. ver. 13. οὐκ ἠβουλήθην nolui, pro οὐκ ἐβουλήθην, ne quis dialecti hujus ignarus fingat Thema ἀβουλέω. Heb. 11. v. 8. ἤμελλε (pro ἔμελλε) λαμβάνειν.

40. *Aliquando gemino gaudent augmento*: ut 2 Cor. 11. 4. ἠνειχόμην, ab ἀνέχομαι. Vide Lexicon Novi Testamenti & Manuale. Act. 18. 4. ἠνεσχόμην. Apoc. 4. 1. ἠνέῳγμαι, καὶ ἰδοὺ θύρα, ἠνεῳγμένη ἐν τῷ οὐρανῷ, ostium erat apertum

pertum in cœlo. Demosth. Olynth. β. παρεωρᾶσθαι, *contemptum fuisse*. Sic 1 Joh.1.1. ἑωράκαμεν vidimus, pro ὡράκαμεν. Coloss.2.vers.1. οὐχ ἑωράκασι τὸ πρόσωπόν μου, non viderunt faciem meam. Sic ἑάλων (pro ἤλων) captus fui, ab ἁλίσκω.

41. Elegantissimè καὶ ταῦτα Atticè pro *& inprimis*, præsertim quod interpretes, quoscunque legi, non observârunt. Vide, si libet, Lexici Novi Testamenti editionem quartam. 1 Cor.6. 8. καὶ ταῦτα ἀδελφούς, *& quod plus est, fratres injuriâ afficitis*, 1 Corinth.6.11. καὶ ταῦτά τινες ἦτε, *& inprimis* (seu quod majus est) *quidam vos eratis:* Seu scelera illa Corinthi urbe vestrâ inprimis grassabantur, ubi habetis templum Veneri sacrum, hoc est, publicum lupanar, in quo vel mille fœminæ, ceu prostibula aluntur. Eodémque sensu legitur Hebr. 11.12. καὶ ταῦτα νενεκρωμένου, *& inprimis* (seu quod inprimis hic notandum) *emortuo*. Demosth. αἰσχρὸν ὑμᾶς βάρβαρον ἄνθρωπον, καὶ ταῦτα, γυναῖκα, φοβεῖσθαι, turpe est vos barbarum hominem, & quod magis est, mulierem, formidare.

42. Attici pro οὗ τινος dicunt ὅτου, Mat.5.25. Luc.13.18. & 22. 16. Johan.19.18. pro ᾧ τινι, ὅτῳ.

43. Omitto hîc multos alios Atticismos: ut quum dicunt ἴσθι, pro ἔσο. Matth.2.13. δύο τῶν μαθητῶν, pro δύω μαθητάς. Mat. 11.2. πολλοὺς τῶν Φαρισαίων, pro Φαρισαίους, ubi Genitivi sunt partitivi. Act.15.17. οἱ καταλοιποὶ τῶν ἀνθρώπων, *reliqui homines*, pro οἱ καταλοιποὶ ἄνθρωποι.

Act.11.28. μέλλειν ἔσεσθαι, pro μέλλειν εἶναι, prout Arist. polit.4. dicit, εἰ μέλλουσι μὴ δουλεύειν τοῖς ἐπιοῦσι, si non servient invadentibus. Et Demosth. Olynth.1. τὸ μέλλον συνοίσειν τῇ πόλει, *quod profuturum est urbi*. Sic οἷός τε εἰμι, *possum*. οἷος pro δυνατός. Roman.9.6.

44. Actor.18.17. Σωσθένην, pro Σωσθένη Atticè. Confer Lexicon Novi Testamenti, ubi ex Prisciano Atticismus hic fusè declaratur.

45. Hebr.13.2. ἔλαθόν τινες ξενίσαντες ἀγγέλους, inscii quidam hospitio exceperunt angelos, pro ἐξένισαν λανθάνοντες. ita exceperunt, ut ipsos lateret. Sed etiam ipse Hippocr. ad Damagetum elegantissimè ita scribit, Μήποτε γὰρ διαλανθάνει ἅπας ὁ κόσμος νοσέων; *Nunquid totus mundus se ægrotare ignorat?* Eandem imitatur constructionem διατελῶ. Actor.27.ver.33. τυγχάνω, παύομαι. Luc.5.4. Ephes.1.16.

46. Huic Syntaxi similis est illa Attica elegantia Demosth. ἐκ προαιρέσεως δῆλός ἐστι ποιήσας, de industria eum hoc fecisse constat, &c.

47. Sic Atticè Dativus ponitur pro Genitivo, præcedente παρὰ vel ὑπό. Matth.5.21. ἠκούσατε ὅτι ἐρρέθη τοῖς ἀρχαίοις, pro ὅτι ἐρρέθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων, *audivistis dictum fuisse à veteribus.* Fuit hæc veterum traditio, quæ hinc in Novo Testamento vocatur πατροπαράδοτος, 1 Pet. 1.18.

1:18. 1 Cor. 15. 5. ὤφθη Κηφᾷ, pro ὑπὸ Κηφᾷ, *visus fuit à Petro*, &c. ibid. v. 8. ὤφθη κἀμοὶ, pro καὶ ὑπ' ἐμοῦ. Actor. 16. v. 9. ὤφθη καὶ Παύλῳ, pro ὑπὸ τοῦ Παύλου. Hebr. 9. 28. ὀφθήσεται τοῖς αὐτὰ ἀπεκδεχομένοις, *conspicietur ab iis qui ipsum expectant.* Act. 26. 16. εἰς τοῦτο γὰρ ὤφθην σοι, *idcirco enim apparui tibi*, seu à te visus sum. Luc. 24. 35. ἐγνώσθη αὐτοῖς, pro ὑπ' αὐτοῖς. Sic dicunt Græci, πεποίηταί μοι τοῦτο, pro ὑπ' ἐμοῦ, hoc à me factum est. Demosth. τί πέπρακται τοῖς ἄλλοις, pro ὑπὸ τῶν ἄλλων, *quid ab aliis factum sit.* Demosth. Olynth. 2. τοῦτο οὐκ ἔνι ἐν τοῖς πεπραγμένοις Φιλίππῳ, *id verò non videre licet in rebus à Philippo gestis.* 2 Pet. 3. v. 14. αὐτῷ εὑρεθῆναι, pro ὑπ' αὐτοῦ. Marc. 11. ver. 17. κληθήσεται πᾶσι, pro ὑπὸ πάντων. Luc. 23. v. 15. οὐδὲν ἄξιον θανάτου ἐστὶ πεπραγμένον αὐτῷ, *nihil dignum morte ab eo est commissum.* διδάσκομαί σοι (pro ὑπὸ σοῦ) γραμματικὴν, doceor à te Grammaticam. Hìc Matth. 5. 21. ex ignorantia Græcæ hujus Syntaxis impingunt, qui opinantur alia esse mandata Veteris Testamenti, & alia Novi. Hanc Syntaxin imitatus est Ovidius 5. Trist.

Barbarus hic ego sum, quia non
intelligor ulli.

hoc est, non intelligor ab ullo.

48. Sic Act. 18. 25. κατηχημένος τὴν ὁδὸν τοῦ Κυρίου, instititutus in via Domini. Act. 21. 3. ἀναφανέντες τὴν Κύπρον, quum autem cœpisset nobis apparere Cyprus. 1 Cor. 9. 17. οἰκονομίαν πεπίστευμαι, dispensatio mihi credita est. Col. 1. 9. ἵνα πληρωθῆτε τὴν ἐπίγνωσιν, *ut impleamini cognitione.* Rom. 3. 2. ἐπιστεύθησαν τὰ λόγια (accusativi casûs) τοῦ Θεοῦ, &c. ubi verba passiva regunt casum suorū activorum.

49. Sed nondum queo manum de tabula. τὸ ὅτι Atticè eleganter παρέλκει, hoc est, redundat, & dicitur μιμητικὸν, scilicet, quoties alterius verba allegantur, Johan. 4. 17. καλῶς εἶπας, ὅτι ἄνδρα οὐκ ἔχω, *rectè dixisti, virum non habeo.* Vide præterea Matth. 4. 6. & 5. 20. & 9. 18. & 20. 7. & 28. 7. Marc. 1. 15. & 3. 21. & 14. 58, 69, 72. Luc. 4. 11, 21, 45. & 5. 26. & 6. 5. & 7. 4, 26. & 12. 55. Roman. 3. 8, 9. &c. Libanius in 1. Olynth. καὶ ὑπερερωτήσας ἑαυτὸν, Ὅτι σὺ γράφεις ταῦτα εἶναι στρατιωτικά; ubi τὸ ὅτι μιμητικόν ἐστι καὶ παρέλκει. *Demosthenes quærit ex seipso, Túne decernis, pecunias hasce theatrales militiæ esse impendendas?* Demosth. Olynth. 1. ὁ παρὼν καιρὸς λέγει φωνὴν ἀφιεὶς, ὅτι πραγμάτων ὑμῖν ἐκείνων αὐτοῖς ἀντιληπτέον ἐστὶν, *occasio quidem hæc tantùm non editâ voce loquitur, vobismetipsis esse curam illarum rerum suscipiendam.* ubi τὸ ὅτι redundat. Inspice Indicem *D. Johannis Piscatoris*, quem addidit doctissimo suo in Novi Testamenti commentario. Sic Epictetus in Enchirid. cap. 15. μηδέποτε ἐπὶ μηδενὸς εἴπῃς, ὅτι ἀπώλεσα, ἀλλ' ὅτι ἀπέδωκα, *nunquam de ulla re dicas, Perdidi, sed reddidi*, ubi τὸ ὅτι bis redundat. Quoties illud

ὅτι (quod ſanè fit ſæpiſſimè) τῇ μιμήσει inſerviat in Novo Teſtamento, nec non apud profanos autores, dicere hîc non attinet. Attigi paulò ante aliquot locos. Vide ſis Lexicon Novi Teſtamenti diſertiſſimos Græcos extra N. T. allegare libuit, nè videamur talia fingere.

50. Cæteræ Dialecti in Novo Teſtamento ſunt longè rariores. *Ionica Dialectus eſt*, ut loquitur Joach. Camerarius in ſuis in Herodotum notis, *quando caſus ad præpoſitionem refertur, quæ cum verbo adjuncto compoſita eſt*: ut ἀπόζει τῆς χάρης, pro ὄζει ἀπὸ τῆς χάρης. Vide ibi plura. Sic in Novo Teſtamento Luc. 6. 36. μηδὲν ἀπελπίζοντες, pro μηδὲν ἐλπίζοντες ἀπ' αὐτῶν, nihil ſperantes ab illis. ἀπελπίζω alioquin uſitatè vertitur *deſpero*. Actor. 13. verſ. 2. ὃ προσκέκλημαι, pro πρὸς ὃ κέκλημαι.

Ionica Dialectus.

51. *Iones, ut plurimum, fugiunt Apoſtrophum*. Gal. 2. 2. κατὰ ἀποκάλυψιν, pro κατ' ἀποκάλυψιν. Rom. 3. 5. κατὰ ἄνθρωπον. *Fugiunt etiam κρᾶσιν*. Hippocr. 1. Aph. 4. αἱ ἀκριβέες δίαιται. Sic Apocal. 6. 15. ὀρέων, pro ὀρῶν Ionicum eſt. Sic ὀστέων. Matth. 25. 27. χειλέων, pro χειλῶν, Hebr. 13. 15. Luc. 24. 39. σάρκα καὶ ὀστέα οὐκ ἔχει, *carnem & oſſa non habent*.

Τὸ ε præponere ſolent, quod ipſum tamen in quibuſdam etiam Attici faciunt: ut ἑώρακε, pro ὥρακε, Joh. 1. 18. κατέαξαι, pro κάτηξαι, à κατάγω, vel κατάγνυμι *confringo*. Johan. 19. 32. κατεαγῶσι *confringantur*, Joh 19. 31. ſic pro ἂν dicunt ἐὰν, ἐόντος, &c.

52. Iones pro τιθεῖσι, Mat. 5. 15. τιθέασι. pro διδοῦσι, διδόασι. Prov. 29. 15. πληγαὶ διδόασι σοφίαν, *plagæ dant ſapientiam*, &c. pro ἔστι ἔνι, Col. 3. 11. Jac. 1. 17.

53. Τὸ ο mutant in ου, ſic Hippocr. ſemper ἡ νοῦσος, pro ἡ νόσος, Act. 28. 11. Διόσκουροι, Jovis filii. κοῦρος juvenis, Ionicè pro κόρος.

54. *Nomina pro Adverbiis Ionicè ponuntur*: ut Luc. 24. ver. 22. ὄρθριαι γενόμεναι ἐπὶ τὸ μνημεῖον, *diliculo venerunt ad ſepulcrum*. ὄρθριαι, pro ὄρθρου. Luc. 21. ver. 34. αἰφνίδιος ἐφ' ὑμᾶς ἐπιστῇ, pro ἐξαίφνης. 1 Corin. 7. 37. ὃς δὲ ἕστηκεν ἑδραῖος ἐν τῇ καρδίᾳ, *qui verò perſtiterit firmus* (hoc eſt, firmiter) *in corde ſuo*. Johan. 1. 26. μέσος ὑμῶν, *in medio veſtrûm*. Hîc μέσος ponitur pro μέσον. Confer Matth. 14. 24. ubi μέσον accipitur ἐπιρρηματικῶς. Sic Heſiod. θεογ. 9. ἐννύχιαι στεῖχον, *nocturnæ incedebant*, h. e. noctu, & ἐργ. 693. ὥριος δὲ γυναῖκα ἄγεσθαι, *maturus uxorem ducito*. h. e. maturè, tempeſtivè, q. d. *nè feſtinato*. Hîc enim inprimis, *Deliberandum diu, Quod ſtatuendum eſt ſemel*: ſicuti Columella de conjugio ſcribens loquitur. Hom. ἰλιάδ. β.

οὐ χρὴ παννύχιον εὕδειν βουληφόρον ἄνδρα,

non decet totâ nocte dormire virum qui eſt à conſiliis. παννύχιον, pro πᾶσαν νύκτα, ὀδυσ. ψ. 55. ἦλθε μὲν αὐτὸς ζωὸς ἐφέστιος, *venit*

venit quidem ipse vivus domesticus, h.e. domum suam.

Hunc Hellenismum imitatus est Virgilius Georg. 3. *Lupus nocturnus obambulat:* nocturnus, hoc est, noctu. Æneid. 8. *Æneas se matutinus agebat*, hoc est, mane Georg. 1. *Ante tibi eoæ Atlantides abscondantur : eoæ*, matutinæ, hoc est, mane. *eoæ* vel κατὰ τὴν ἠῶ, pro circa solis exortum, sole oriente.

55. Hæc Dialectus inprimis Homero poëtarum principi arrisit, quem ipsum Ἰάονα ἄνδρα, h. e. *Ionem* vocat Theocritus, ubi εἰδυλλ. 16. vers. 57. ita scribit : εἰ μὴ σφᾶς ὤνασαν Ἰάονος ἀνδρὸς ἀοιδαί· h. e. Ulysses & Achilles silentio fuissent præteriti, *nisi eos juvissent Ionis viri, nempe, Homeri, carmina*. prout Naso quoq; scribit,

Hectora quis nôsset, si felix Troja fuisset?

Iones soli sunt, qui à patre Græcorum יָוָן, cujus fit mentio, Genes. 10. v. 2. avitum retinuerunt nomen.

56. Quamvis verò *Homerus* sit *Ion*, & Ionicâ dialecto inprimis delectetur, tamen aliis quoque, metro ita exigente, usus fuit, quamvis rariùs. De Dialecto hac *Joach. Camerarius* in Herodotum ita scribit: *Dialectus est peculiare orationis genus, Ionum, cum Attica lingua magnam habet communitatem. Nam & hæc quodam tempore appellatio Atheniensium, & Ionicæ omnes coloniæ Atheniensium fuére. In quibus accidit, ut sonus vocis & forma sermonis in alieno scil. solo Asiæ atq; insularum mutaretur, &c.*

Dorica Dialectus.

57. Cæterùm sicut Iones amant τὸ η, ita Dores τὸ α, & Attici τὸ ω. Dores τὸ α ore diducto pronuntiant, uti apud Germanos quoque quosdam, inprimis Bavaros & Austriacos, factitare notum est. Interpres Theocriti dicit, ὅτι οἱ Δωριεῖς πλατυστομοῦσι, pro ἡ φήμη dicentes ἁ φάμα.

58. *Dores genitivum in prima simplicium formant per α, Æoles per αο.* Luc. 13. 29. ἀπὸ Βοῤῥᾶ, à Borea seu Aquilone. Hic Βοῤῥᾶ ponitur pro Βοῤῥοῦ. Vide Lexicon Novi Testamenti. Sic Θωμᾶς, Λουκᾶς, Στεφανᾶς in Genit. Θωμᾶ, Λουκᾶ, Στεφανᾶ. 1 Corin. 1. 16. &c. Ἀρέτα, pro Ἀρέτου, ab Ἀρέτας, 2 Corin. 11. 32. ἀπὸ τοῦ Καϊάφα, Joh. 18. 28. ἡ συναγωγὴ τοῦ Σατανᾶ, Apocal. 3. 9. Βὰρ Ἰωνᾶ, fili Jonæ, Ἰωνᾶ pro Ἰωνοῦ Doricè, à nominativo Ἰωνᾶς. Matth. 16. 17. Act. 19. 14 ἦσαν δέ τινες υἱοὶ Σκευᾶ, *erant autem quidam filii Scevæ:* Σκευᾶ pro Σκευοῦ, à nominativo Σκευᾶς ὁ, nomen proprium viri. Vide in Lexico Novi Testamenti Etyma, ubi omnia nomina propria fusè explicantur.

59. Sic Dores tempus formant in subjunctivo modo δώσω ῃς ῃ, quod alii vocant aor. 1. act. subj. alii futur. 1. act. subj. De illo vide Lexicon Novi Testamenti, Johan. 17. 8. Apoc. 13. 16. Theocritus in εἰδυλλ. 27. cujus inscriptio est ὀαριστὺς Δάφνιδος καὶ Κόρης, ita scribit, v. 21. δειμαίνω μὴ

μὴ ᾗ σε κακωτέρῳ ἀνέρι δώσῃ, h. e. *metuo, nè te pejori viro jungat.* De hoc tempore tacent Grammatici, quos quidem vidi, quæ quum eximius quidam interpres minùs consideraret, scripsit Johan. 17.2. occurrere σολοικοφανές. putavit τὸ δώσῃ, quod apud Johannem legitur, esse ἄχρηστον· Sed si legisset Theocritum, hac notâ utique supersedisset.

60. Dores pro η ponunt α, ἀνάβα, Apoc. 4. 1. pro ἀνάβηθι. ἀνάβα verò Doricè, pro ἀνάβηθι, Mar. 15.30. κατάβα pro κατάβηθι, Act. 12.7. ἀνάστα pro ἀνάσταθι Doricè, usitatè ἀνάστηθι, Actor. 21.16. pro ἕστηκα, Jacob. 5. ver. 9. dicunt ἕστακα, unde est ἑστὼς ἑστῶτος, pro ἑστακὼς, per syncopen & crasin. Johan. 12. 29. & 18.25. Act. 5.23. Sic pro σίνηπι, Doricè σίναπι, Marc. 4. vers. 31. item pro ληκέω dicunt λακέω, Actor. 1.18. item σιδήρεος σιδηροῦς, σιδηρέη σιδηρῆ, σιδήρεον σιδηροῦν. At pro σιδηρῆ legitur Doricè σιδηρᾶ. Actor. 12.10. Apocal. 2. v. 27. Nec sequitur σιδήρεος est Adjectivum in os purum, ergo format fœmininum in α· Nam excipiuntur ἁπλόος όη simplex, ἑός, ἑή, suus, a. ὄγδοος, ὀγδόη, octavus, a. aliáque id genus complura.

ÆOLICA DIALECTUS.

61. Æoles nec non Bœoti dicunt ἦσθα pro ἦς, ubi θα est paragoge Æolica. Matth. 26.29. Sic οἶσθα pro οἴδασθα, ubi præter paragogen quoque est Syncope.

62. *Tollunt aspirationem,* Mat. 21. ver. 45. ἔγνωσαν ὅτι περὶ αὐτῶν (pro αὑτῶν) λέγει, intellexerunt hæc de se dici. Hebr. 11. 21. αὐτοῦ pro αὑτοῦ, quod Græcis Veteris Testamenti interpretibus est usitatissimum. Jerem. 13. ver. 23. ὁ Αἰθίοψ οὐκ ἀλλάξεται τὸ δέρμα αὐτοῦ (pro αὑτοῦ) Æthiops non mutabit cutem suam. Marc. 3. 14. μετ' αὐτοῦ, pro μεθ' αὑτοῦ, secum. Marc. 5.37. αὐτῷ συνακολουθῆσαι (pro αὑτῷ) se comitari. Sic Johan. 13.11. αὐτὸν pro αὑτὸν, discriminis causâ.

63. Aoristum primum activi optat. flectunt τύψεια, ειας, ειε, pro τύψαιμι, αις, αι. Luc. 6. 11. ποιήσειαν, pro ποιήσαιεν· quamvis etiam Attici ita loquantur, Act. 17.27. ψηλαφήσειαν, pro ψηλαφήσαιεν. Olynth. 2. λοιδορίαν εἶναι τις ἂν φήσειε κενὴν δικαίως, convicium aliquis dicere posset inane meritò.

64. Sic Æolicè φαύω, pro φάω. Ephes. 5.14. ἐπιφαύσει σοὶ ὁ Χριστὸς, *& illucescet tibi Christus.*

BŒOTICA DIALECTUS.

65. Bœoticum est illud, Rom. 3.13. ἐδολιοῦσαν, pro ἐδολίουν, qui Bœotismus in Græca Veteris Testamenti versione est perfrequens. Psal. 77.2. ἤλθοσαν, pro ἦλθον, ad formam verborum in μι ἐδίδοσαν, ἔδοσαν, &c. Sic ἐργᾷ, pro ἐργάσῃ operaberis. Exod. 20. ver. 9. Bœoticum est.

POETICA DIALECTUS.

66. Poëtæ ponunt τοῦ pro τούτου vel οὗ, sic τοὶ pro οἱ *qui*: ut apparet

ex

ex Arati versu, quem allegat Apostolus, Act. 17. 28. Sic legimus ἆσσον *propiùs*, ad formam τοῦ θᾶσσον *citiùs*, quæ sunt poëtica, pro ἔγγιον, τάχιον, Actor. 27. 13. Sic πάσσων à παχύς, ὀδυς. ψ.

67. Poëtæ ταῖς αὐξησιν, h. e. augmentum abjiciunt, quoties id metrum poscit. Sed idem etiam fieri in prosa, idque in solis plusquamperfectis temporibus, vide Mat. 7. 25. τεθεμελίωτο pro ἐτεθεμελίωτο. Marc. 15. 7. πεποιήκεισαν pro ἐπεποιήκεισαν. ib. v. 10. παραδεδώκεισαν. Marc. 16. 7. ἐκβεβλήκει pro ἐξεβεβλήκει. 1 Joh. 2. 19. μεμενήκεισαν, mansissent. Vide plura, Joh. 11. 57. δεδώκεισαν pro ἐδεδώκεισαν. Marc. 14. 44. δεδώκει pro ἐδεδώκει, dederat. Sic Marc. 15. v. 10. παραδεδώκεισαν. Heb. 7. 11. νενομοθέτητο pro ἐνενομοθέτητο. Sed idem etiam fit in a. 2. act. indic. uti pro εἴδον ες ε, legimus ἴδον ες ε, Phil. 1. 30. οἷον ἴδετε· ἴδετε pro εἴδετε, vide Phil. 9. inprimis inspice Lexicon N. T. Act. 14. 8. περιπεπατήκει pro περιεπεπατήκει. Act. 14. 23. εἰς ὃν πεπιστεύκεισαν pro ἐπεπιστεύκεισαν.

68. Huc pertinet Metaplasmus ille in καυχᾶσαι *gloriaris*, pro καυχᾷ, Rom. 2. 17, 23. ὀδυνᾶσαι Luc. 16. 25. Scil. formantur ad formam verbi ἵσαμαι ἵσασαι. Sic δύναμαι δύνασαι, κρέμαμαι κρέμασαι.

69. In N. T. bis legitur ἄτερ pro ἄνευ, quod est poëticè, Luc. 22. 6. ἄτερ ὄχλου *absque tumultu*. Luc. 22. 35. ἄτερ βαλαντίου *absque crumena*. item αἱ φρένες, 1 Cor. 4. 20. quæ est vox poëtica.

70. *Poëtis usitatæ sunt ἀφαιρέσεις, quum prima litera abjicitur.* Sic dicunt αἶα pro γαῖα, ἰλιάδ. ζ. 243. εἴβειν pro λείβειν, ἰλιάδ. π. 11. φῆ pro ἔφη, ἰλιάδ. β. 37. ἣ pro φῆ, ἰλιάδ. α. 219. 'στι pro ἐστι. Arist. ἡ δ' δικαιοσύνη συλλήβδην πᾶσ' ἀρετή 'στι, *Justitia in sese virtutes continet omnes.* ἂν pro ἐὰν, Joh. 20. 23. ἀργὸς pro μάργος *edax*. Tit. 1. 12. Κρῆτες ἀεὶ ψεῦσται, κακὰ θηρία, γαστέρες ἀργαί, *Cretes semper mendaces, malæ bestiæ, ventres edaces.* Hîc ponitur ἀργαί pro μάργαι. Verbum substantivum εἰσὶ hìc reticetur, quod ipsum quoque poësin redolet.

71. Genitivus quandoque ponitur pro nominativo, ut Marc. 12. 40. οἱ κατεσθίοντες pro τῶν κατεσθιόντων· pendet enim à voce præcedente v. 38. τῶν γραμματέων. *Nihil hîc est solœci, sed antiptosis poëtica.* Sic 1 Tim. 4. 2, 3. ψευδολόγων pro ψευδολόγοι, κεκαυτηριασμένων pro κεκαυτηριασμένοι, κωλυόντων pro κωλύοντες· pendent enim hæc à voce προσέχοντες quæ præcedit v. 1. Nihil inquam hìc est solœci, quia antiquissimi & disertissimi poëtæ eodem modo fuêre locuti. Hom. ἰλιάδ. δ. v. 403. quum exorsus esset hanc comparationem à nominativo Τρῶες δ' ὥς τ' ὄϊες, πολυπάμμονος ἀνδρὸς ἐν αὐλῇ. subjicit hanc ἀπόδοσιν in *Genitivo* v. 436. ὣς Τρώων, &c. Sic ἰλιάδ. β. v. 350. φημὶ γὰρ οὖν κατανεῦσαι ὑπερμενέα κρονίωνα, ubi v. 453. sequitur ἀστράπτων, φαίνων, pro ἀστράπτοντα, φαίνοντα. ubi Eustathius similia ἀντιπτώσεως exempla observavit in Euripide & Sophocle.

phocle. Ego addam exemplum ex Pindari Olymp. ode 1. v. 15. statim in principio, ubi ita legimus:

ὅθεν ὁ πολύφατος
ὕμνος ἀμφιβάλλεται
σοφῶν μητίεσσι,
ἐς ἀφνεὰν ἱκομένους
μάκαιραν Ἱέρωνος ἑστίαν.

hoc est, unde celeberrimus cantus contexitur sapientum ingeniis, venientes ad opulentam & beatam aulam Hieronis. Hîc ἱκομένους *venientes*, ponitur pro ἱκομένων *venientium*: refertur enim ad vocem σοφῶν.

72. Sæpe carminis causâ est apostrophus, qui alioqui non foret: verbi gratia, 1 Corin. 15. 33. Φθείρουσιν ἤθη χρῆσθ' ὁμιλίαι κακαί. Hîc χρῆσθ' pro χρηστά. Sic Iliad. α. Βούλομ' ἐγὼ λαὸν σῶον ἔμμεναι, ἢ ἀπολέσθαι: hîc in verbo βούλομ' pro βούλομαι est apostrophus poëticus. In prosa enim id non fieri constat.

73. Poëtæ sæpe ponunt δὴ pro ἤδη *jam*, aut redundat, h. e. est μόριον συμπληρωματικὸν, sicut Grammatici loquuntur: idem videtur fieri Act. 13. 2. ubi legimus δὴ pro ἤδη.

74. Iota interponunt metri causâ: ut τελείῃ pro τελέει, ὀδυσ. ψ. 162. Sic εἵνεκεν pro ἕνεκεν legitur 2 Cor. 7. 12.

75. Et contra τὸ ἰῶτα tollunt, pro πλεῖον (Luc. 11. 31.) dicentes πλέον, Luc. 3. 13. item ἑστάναι, 1 Cor. 10. 12. ab ἕστημι pro ἵστημι, quod est *Homericum*, & valet idem quod ἱστάναι. Poëtæ enim pro ἵστημι dicunt etiam ἕστημι. At ἑστάναι, Actor. 12. ver. 14. est præter. act. infinit. pro ἑστηκέναι.

HEBRAICA DIALECTUS.

76. In N. T. sunt etiam Hebraismi, iique non pauci. Aliquos tantùm attingam: verbi gratiâ, Luc. 21. 6. ταῦτα ἃ θεωρεῖτε, ἐλεύσονται ἡμέραι, *Quod attinet ad hæc quæ spectatis, venient dies*, &c. Apoc. 3. 12. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον. Qui hæc legerit, putabit prima fronte νικῶν positum pro νικῶντα: sed est manifestus *Hebraismus*. Apud Hebræos enim nominativi sæpe absolutè accipiendi sunt, & vertendi per *Quod attinet*: Psal. 18. 31. הָאֵל תָּמִים דַּרְכּוֹ. *Ad Deum quod attinet, perfecta est via ejus.* Hos. 12. 7. כְּנַעַן בְּיָדוֹ מֹאזְנֵי מִרְמָה. *Ad mercatorem quod attinet, in manu ejus sunt bilances doli*, h. e. *bilances dolosæ*, &c. Sic Apoc. 3. 12. ὁ νικῶν, ποιήσω αὐτὸν στύλον, vertendum est, *Ad vincentem quod attinet*, vel, *quod attinet ad eum qui vicerit, faciam ut is sit columna.*

77. 1 Tim. 2. 7. διδάσκαλος ἐθνῶν ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ, doctor gentium fidelis & verax. διδάσκαλος ἐν πίστει καὶ ἀληθείᾳ, *Hebraismus*: pro διδάσκαλος πιστὸς καὶ ἀληθινῶν, ἤτοι φιλαλήθης. 2 Pet. 2. 7. ὑπὸ τῆς τῶν ἀθέσμων ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς, *à libidinosa nefariorum conversatione*, &c. hîc per Hebraismum, ὑπὸ τῆς ἐν ἀσελγείᾳ ἀναστροφῆς *à conversatione in libidine*, pro ὑπὸ τῆς ἀναστροφῆς τῆς ἀσελγοῦς, *à conversatione libidinosa, lasciva.* 1 Cor. 2. 7. λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ ἐν μυστηρίῳ, pro λαλοῦμεν σοφίαν Θεοῦ

μυστη-

μυςηείων: Hebraiſmus eſt. Act. 8. v. 23. εἰς γὰρ χολὴν πικρίας καὶ σύνδεσμον ἀδικίας ὁρῶ σε ὄντα, *video te in felle amariſſimo, & nexu injuſtitiæ poſitum*: Heteroſis τῆς εἰς videtur redolere Hebraiſmum: ὄντα verò pro ὤν est Atticiſmus. Eph. 4. 24. τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα ἐν δικαιοσύνῃ καὶ ὁσιότητι τῆς ἀληθείας, pro τὸν κατὰ Θεὸν κτισθέντα δίκαιον καὶ ὄντως ὅσιον. 1 Cor. 15. 42. ἐγείρεται ἐν ἀφθαρσίᾳ, hoc eſt, ἐγείρεται ἄφθαρτον, *excitatur incorruptibile*, &c. 1 Tim. 1. 13. ἀγνοῶν ἐποίησα ἐν ἀπιστίᾳ, ſcil. ὤν h. e. ἄπιςος, *ignorans hæc feci*, uti *incredulus*.

78. Act. 7. 20. ἀςεῖος τῷ Θεῷ *venuſtus Deo*, h. e. venuſtiſſimus. Sic Jonæ 3. 1. Nineve dicitur fuiſſe גְּדוֹלָה לֵאלֹהִים μεγάλη τῷ Θεῷ, hoc eſt, maxima. Sic 2 Cor. 10. 4. δυνατὰ τῷ Θεῷ, hoc eſt, δυνατώτατα *validiſſima*.

79. 1 Theſſ. 4. 16. ἐν σάλπιγγι Θεοῦ, *tubâ Dei*, h. e. tubâ maximè ſonorâ. Sic. 23. 35. ὁ ἐκλεκτὸς τοῦ Θεοῦ, *ille electus Dei*, h. e. quem Deus ſingulari perſequitur amore & favore. 2 Tim. 3. 6. ἄνθρωπος Θεοῦ, *homo Dei*, h. e. miniſter & legatus Dei. Joh. 6. 45. διδακτοὶ τοῦ Θεοῦ, *docti à Deo*, h. e. ſingulariter inſtituti: nempe intus à Spiritu ſancto. vide in Lexicon N. T. in voce Θεὸς, plura exempla.

80. Matth. 20. 32. ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ, pro ἐμέ, Hebraiſmus eſt. Confer Neh. 9. 2. Hìc ἐν reſpondet præpoſitioni עַל.

81. Luc. 22. 26. ὑμεῖς δὲ οὐχ οὕτως, *vos verò non ſic*. Latinè, *alia verò veſtri eſt ratio*. Hebraiſmus qualis legitur Pſal. 1. 4. Sic Rom. 9. 20. τί με ἐποίησας οὕτως; pro τοῖον, &c.

82. Matth. 3. 12. οὗ τὸ πτύον ἐν χειρὶ αὐτοῦ, *cujus ventilabrum in manu ejus*: hìc αὐτοῦ ex Hebraiſmo παρέλκει, h. e. redundat. Sic Apoc. 2. 7. τῷ νικῶντι δώσω αὐτῷ, *vincenti dabo ei*. Joh. 15. 2. πᾶν κλῆμα ἐν ἐμοὶ μὴ φέρον καρπὸν, αἴρει αὐτό· αὐτὸ hìc redundat per pleonaſmum Hebraicum, Gal. 2. 10. ὃ καὶ ἐσπούδασα αὐτὸ τοῦτο ποιῆσαι, *quod ipſum ſtudui facere*.

83. Sic ἐνωτίζομαι *exaudio*, Act. 2. 14 à Græcis interpretibus factum eſt ad exprimendum Hebræum verbum הֶאֱזִין.

84. Sic προσκυνέω *adoro*, quoties cum Dativo conſtruitur, eſt Syntaxis Hebraica, ad formam verbi הִשְׁתַּחֲוָה. Matth. 2. 11. Græcè enim uſitatè regit Accuſativum, Matt. 4. 10.

85. Item πιςεύειν εἰς Θεὸν, quemadmodum poſt Hebræum verbum הֶאֱמִין ſequitur præpoſitio inſeparabilis בְּ, quæ à Græcis interpretibus per εἰς exprimi ſolet, Johan. 3. 16. &c. Videatur Theſaurus Santis Pagnini in radice אמן.

86. Sic Heb. 9. 3. ἅγια ἁγίων, *ſancta ſanctorum*, h. e. locus ſanctiſſimus. Sic *Canticum Canticorum*, h. e. excellentiſſimum Canticum. Apoc. 17. Βασιλεὺς βασιλέων *Rex regum*, h. e. Rex ſummus. Item Eccl. 1. 2. ματαιότης ματαιοτήτων, τὰ πάντα ματαιότης, *vanitas vanitatum, omnia ſunt vanitas*.

87. 1 Cor. 15. 54. κατεπόθη ὁ θάνατος εἰς νῖκος, *abſorpta eſt*

mors

mors in perpetuum. Sic vertendum esse τὸ εἰς νῖκος, demonstratur ex Isa.25.8. & Hos.13.14. unde locus hîc ab Apostolo allegatur, ubi τὸ לָנֶצַח non vertendum *ad victoriam*, sed more Hebræorum, *in sempiternum, in perpetuum*, &c. Quod si dicas versu sequenti, nempe 1 Cor.15.55. νῖκος accipi in propria significatione, quod verum est: aio, hîc esse ἀντανάκλασιν, ubi quidem eadem iteratur dictio, sed in alio significatu. Sic dicit Christus Luc.9.60. *sine mortuos sepelire suos mortuos*, ubi in voce *mortuos* est eadem figura, &c. Solutio petitur ex verbo נָצַח, quod est *vincere, superare, præesse*, unde est נֵצַח *robur*, quo victoria paratur; item *æternitas*, sic dicta, quòd omnia vincat: νῖκος ergo propriè quidem est *victoria*, per Hebraicam verò metonym. effecti *æternitas*. De verbo καταπίνειν, unde est κατεπόθη, videatur collegium Hesiodeum. scil. καταπίνειν à Græcis ponitur pro *deglutire, devorare*. videatur Hesiodus Θεογ.459.473.

88. Joh.18.6. κριτὴς τῆς ἀδικίας pro κριτὴς ὁ ἄδικος. Luc.16.8. τὸν οἰκονόμον τῆς ἀδικίας pro οἰκονόμον τὸν ἄδικον, dispensatorem infidelem. Mat.4.15. Γαλιλαία τῶν ἐθνῶν, *Galilæa populosa*. Mat.22.21. ἔνδυμα γάμου pro ἔνδυμα γαμικὸν, *vestis nuptialis*. 2 Thess.2.11. ἐνέργειαν πλάνης efficacitatem erroris, pro πλάνην ἐνεργουμένην, vel ἐνεργῆ. Heb.12.15. ῥίζα πικρίας pro ῥίζα πικρὰ, radix amara. 1 Thess.2.5. λόγος κολακείας sermo assentatorius. Tit.2.13. ἐπιφάνειαν τῆς δόξης pro ἐπιφάνειαν ἔνδοξον, apparitionem gloriosam. Ephes.2.3. ἦμεν τέκνα ὀργῆς, *eramus filii iræ*, h.e. iræ obnoxii. Jacob.1.23. τὸ πρόσωπον τῆς γενέσεως, nativam faciem. 2 Thess.2.3. ὁ ἄνθρωπος τῆς ἁμαρτίας, ὁ υἱὸς τῆς ἀπωλείας, *homo ille peccati*, h.e. sceleratissimus: nempe, *filius ille perditionis*, h.e. perditissimus.

89. Quamvis verò etiam similes Syntaxes apud Græcos occurrant (ut Arist.polit.l.3. οἱ κύριοι τῆς δυνάμεως, pro οἱ κύριοι οἱ μεγάλα δυνάμενοι. idem ibid. ἔστι πῶς εὐμάρεια τῆς τοιαύτης ζητήσεως, *facilitas quodammodo est hujus quæstionis*, pro *facilis quodammodo hæc est quæstio*. interprete Giphanio, &c. Hesiod.ἀσπ.137. κυνέην ἀδάμαντος *galeam ferri*, pro *galeam ferream*, seu adamantinam. In lege *Juliani* de Medicis ita legimus, τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην σωτηριώδη τοῖς ἀνθρώποις τυγχάνειν, τὸ ἐναργὲς τῆς χρείας μαρτυρεῖ, h.e. *medicam scientiam salutarem esse hominibus, eis Deus testatur necessitas*. Hîc ponitur τὸ ἐναργὲς τῆς χρείας pro ἐναργὴς χρεία, &c. tamen Hebraismum latiori sensu appellare libet, quod Hebræis sit longè frequentissima, planéque necessaria. Nam quum Hebræi Adjectiva habeant perpauca, defectum hunc per genitivum Substantivi supplere coguntur; verbi gratiâ, *vir dolosus* Græcè dicitur δόλιος ἀνὴρ, φρεναπάτης Tit.1.10. item ἠπεροπεύς, κλεψίνοος, ἀπατήλια εἰδὼς, δολόφρων, κωαλώπηξ, δολοπλόκος, &c. sed Hebæi destituti

destituti tanto Adjectivorum cumulo, eum ἁπαξαπλῶς nominant אִישׁ מִרְמָה *virum doli*, &c. Est ergo Hebraism. non ἁπλῶς, sed κατά τι.

90. Περιπατεῖν ἐν τῷ φωτί, 1 Joh. 1. 7. *ambulare in luce*, h.e. in verbo Dei; *vivere juxta verbum Dei*: Nam verbum Dei est lucerna pedum nostrorum, Psalm. 119. 105. *Hebraismus*. Filii lucis sunt, qui à verbo Dei nè latum unguem deflectunt. Sic Gen. 17. 1. dicit Deus Abrahamo הִתְהַלֵּךְ לְפָנַי וֶהְיֵה תָמִים *Indesinenter ambula in conspectu meo*, h.e. ita vive, ut cogites te semper esse coram oculis meis, *& esto integer*, h.e. candidus, absit omnis hypocrisis. Deus enim qui est optimus maximus, à nobis requirit quod est optimum. Nihil verò in homine corde seu spiritu est melius.

91. Sic quum lingua sancta careat neutro genere, *fœmininum genus poni consuevit pro neutro*, Mat. 21. 24. Παρὰ Κυρίου ἐγένετο αὕτη, καὶ ἔστι θαυμαστὴ ἐν ὀφθαλμοῖς ἡμῶν· αὕτη hîc ponitur pro τοῦτο, & θαυμαστὴ pro θαυμαστόν per Hebrais. prout manifestè evincit ipse textus Hebræus: unde hæc sunt allegata, Joh. 17. 3. αὕτη δέ ἐστιν, pro τοῦτο ἐστί, &c. Sic Psal. 27. 4. μίαν ᾐτησάμην, *unam petivi*, pro unum petivi: ἡ ξηρά *arida*, pro *terra*. Heb. יַבָּשָׁה Gen. 1. 9. Psal. 95. 5. Matth. 23. 15. περιάγετε τὴν θάλασσαν καὶ τὴν ξηράν.

92. Mat. 5. 22. Ἔνοχος εἰς γέενναν, pro τῇ γεέννῃ· εἰς hîc exprimit articulum dativi casus ל. vide in Lexico N.T. εἰς & πρός.

93. Act. 3. 12. πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν· vide Lexicum N.T. ubi Hebraismus hic ἀναντιῤῥήτως fusè demonstratur.

94. Ἐν cum ablativo valet *cum*, Eph. 6. 2. ἐν ἐπαγγελίᾳ *cum promissione &c.* item *propter*, Heb. 12. 2. ἐν ταύτῃ pro διὰ ταύτην, sicut apud Hebræos præpositio ב sæpe accipitur pro בַּעֲבוּר, cujus idiomatis permulta hîc recenseri possent exempla. Sic 1 Cor. 10. 2. πάντες εἰς τὸν Μωσῆν (pro διὰ Μωσέως) ἐβαπτίσαντο, *omnes per Mosen baptizati fuerunt*, &c.

95. Apoc. 20. 1. σωτηρία τῷ Θεῷ pro τοῦ Θεοῦ. Sic Heb. מִזְמוֹר לְדָוִד. Rom. 12. 19. ἐμοὶ ἐκδίκησις, pro ἐμοῦ ἡ ἐκδίκησις· Scil. articulus ל, ut rectè clarissimus D. Waserus in sua annotavit Grammatica, pag. 215. etiam genitivum casum indicat. Eodem modo loquuntur Galli, qui aiunt, *à qui est ceste maison?* cujus est ista domus?

96. Χεῖλος εος τὸ est propriè *labium*, per metonym. Hebraicam instrumenti, *sermo*, 1 Cor. 14. 21. & per metaph. Hebraicam, *ora*, seu *litus maris*, Heb. 11. 12.

97. Act. 8. 10. ἀπὸ μικροῦ ἕως μεγάλου, confer Gen. 19. 11.

98. Matth. 1. 1. βίβλος γενέσεως, liber generationis: phrasis Hebræa, cujus exemplum extat Gen. 5. 1. Græcè diceretur ἡ γενεαλογία &c.

99. Act. 8. 28. παραγγελίᾳ παρηγγείλαμεν. Luc. 22. 15. ἐπιθυμίᾳ ἐπεθύμησα. Matth. 13. 14. ἀκοῇ

ὡ καὶ ἀκούετε. Johan.3.29. χαρᾷ χαίρειν. Act.4.17. ἀπειλῇ ἀπειλησώμεθα, *etiam atque etiam intermineniur*, &c.

100. Heb.6.14. εὐλογῶν εὐλογήσω σε, Hebraiſ. *benedicendo benedicam tibi*. Phraſis hæc etiam apud prophanos legitur,ſed rarò, adeo ut hîc dicere liceat:

Ver non una dies, non una reducit hirundo.

Confer num.73. Eſt verò in hoc loquendi genere ſingularis emphaſis,q. d. certiſſimè, veriſſimè, ſeu mirificè tibi benedicam, ſeu ſummâ te proſequar benedictione, &c.

101. Luc.20.11. προσέθετο πέμψαι, *perrexit mittere*. Luc.19.11. προσθεὶς εἶπεν, *pergens dixit*. Heb. Geneſ. 38. v. 26. וְלֹא יָסַף עוֹד לְדַעְתָּהּ׃ & non addidit, h. e. porrexit cognoſcere illam.

102. Marc.16.2. τῇ μιᾷ σαββάτων, die uno, h. e. primo die hebdomadæ,ſicut ibid. ille Hebraiſm. v.9. explicatur, ubi Marcus ſcribit τῇ πρώτῃ σαββάτε. Vide Lexicon N.T. in εἷς, μία, ἕν.

103. Periphraſis *Adverbiorum* interveniente præpoſitione ἐν, eſt Hebraica, ut Act.17.31. ἐν δικαιοσύνῃ, h.e. δικαίως. Et quamvis apud prophanos quoque crebrò legatur hæc Syntaxis ἐν τάχει pro ταχέως, &c. In novo tamen Teſtamento late vocem hanc accipientes Hebraiſmum eſſe ſtatuimus. Vide ſupra num.73.

104. 2 Cor. 4. 16. ἡμέρᾳ καὶ ἡμέρᾳ, Hebraiſmus: Græce dicunt, καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν *quotidie*. Sic Eſth.2.11. יוֹם וָיוֹם *die & die*, hoc eſt. quolibet die.

105. Eph.5.31. προσκολληθήσεται πρὸς τὴν γυναῖκα, *adhærescet uxori*, Hebraiſmus, ubi πρὸς τὴν γυναῖκα ponitur pro τῇ γυναικί, quæ Syntaxis legitur Matt.19.5. Actor.5.36. Articulus dativi caſûs ל aliquando exprimitur per εἰς, hîc per πρός. Coloſſ. 1. 2. εἰς ἑαυτὸν, pro ἑαυτῷ, &c.

106. Epheſ.5.31. καὶ ἔσονται οἱ δύο εἰς σάρκα μίαν, pro οἱ δύο ἔσονται σὰρξ μία. Vide in Lexico N. T. τὸ εἰς.

Sed hæc hâc vice ſufficiant. Alia Hebraiſmorum exempla permulta hîc ſilentio involvo: aliâs evolventur. Ex iis itaque quæ dixi, patet, in Græco novi Teſtamenti textu, non tantùm omnium Dialectorum Græcarum extare exempla,ſed præterea hoc habere peculiare,quod ſtilus ejus ſit inflexus ad Hebrææ linguæ indolem, unde iſti,quos modò expoſui,promanârunt Hebraiſmi.

FINIS.

